

Бігас

35, 26, 2478

БОЛЬШЭВІЦКІ ДРУК

ГАЛОЎНАЕ

Ў НУМАРЫ:

Важнейшая палітычная
задача друку

Агляды друку

Людзі „Рэчышкай Праўды“

Хто рэдагуе брагінскую
газету

Як мы расшыраем тема-
тыку газеты

Газета бригады
Тараса Герая

Друк на транспарце

журнал ЦК КП(б)Б

ЖНІВЕНЬ
1935 г.

16

Выдавецтва ЦК КП(б)Б
„Звязда“

ЗМЕСТ

Перадавы: Важнейшая палітычная
задача друку 2

АГЛЯДЫ ДРУКУ:

Аб дружных воплесках, кветках
і рэдакцыйных падхалімах . . . 6

Газета замкнулася ў рамках убо-
рачнай 7

«Гром победы раздавайся» . . . 8

Халастыя стрэлы 9

У РЭДАКЦЫЯХ РАЕННЫХ ГАЗЕТ

Людзі «Рэчыцкай Праўды» . . .

Б. Зельцэр. — Хто рэдагуе Бра-
гінскую газету? 11

А. Юшкевіч. — У рэдакцыі «Ка-
лектывіста» ўсё па-старому . . 16

ТРЫВУНА ВОПЫТУ

С. Радкевіч, В. Раманоўскі. — Як
мы расшыраем тэматыку газеты 18

Юр. Белько. — Газета брыгады Та-
раса Гарая 21

ДРУК НА ТРАНСПАРЦЕ

Р. Сімховіч. — Крытыкаваць ад-
крыта, часна, да канца 26

Н. Стрэльчанка. — Шэфства над
транспартам павінна ўзначаліць
газета 27

ГАЗЕТА ў НОВЫМ РАЕНЕ

Ф. Курпак. — Для чаго існуе Вел-
паграфтрэст 28

ПІСЬМЫ ў РЭДАКЦЫЮ

Ю. Смытко. — Ад курсаў лабра-
бур большага 29

Ф. Курпак. — Павысіць якасць
выкладання 29

КРЫТЫЧНЫЯ ЗАМЕТКІ

В. Н. — Майстры тапчай славы 30

А. Цыпіна «Разудалыя песняры»
з «Комунара Заслаўшчыны» 31

А. Матусевіч. — Прыклад безад-
казнай вёрсткі 32

В. Зелінкевіч. — Няграмацкія пе-
ракладчыкі 32

Вітрына браку (3-я старонка во-
кладкі).

6-05

25 20 24 28

Пропетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Б о л ь ш э в і ц к і д р у к

ЖНІВЕНЬ 1935 г.

№ 16 (40)

ЖУРНАЛ ЦК КП(б)Б

Выходзіць 2 разы ў месяц.

Адрас рэдакцыі і выдавецтва:
МЭНСК, Савецкая, 63

Адказны рэдактар А. ДЖЭЛЮК

Генеральны сакратар Выканкома
Комінтэрна тав. Г. ДЗІМІТРАЎ.

ВАЖНЕЙШАЯ ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЗАДАЧА ДРУКУ

Наша партия проводит сейчас важнейшую политическую работу—правку партийных документов. Перед большевистскими друками у связи с этим стоят весьма важные задачи. И задачи эти вытекают перш за все из своего рода принципу большевистского друка—его партийности, из организационной роли друка в будущем нашей партии.

Без глубокого понимания сущности партийности друка, его роли в партийном будущем немыслима адекватная постановка задач, какие стоят перед всеми большевистскими друками, перед каждой партийной газетой.

Итак в 1901 г. в статье «З чого пачаць» В. І. Ленін пише: «На нашей думку, зовсім пунктом дійсності, першим практичним кроком к створенню жаданой організації, нарешче, аснової ніці, тримаючися за яку ми магі-б ніхільна розвиваць, наглибляць і расшыраць гэту організацію,—павінна быць пастаўка агульнарускай палітычнай газеты. Нам патрэбна перш за ўсё газета».

Ленін нараўноўваў тады партійную газету з «лісамі, якія будуць вакол узвадзімага будынка, намячаюць контуры пабудовы, аблягчаюць зносіны паміж асобнымі будаўнікамі, дапамагаюць ім размяркоўваць работу і аглядаць агульныя рэзультаты, дасягнутыя арганізаванай працай. Пры данамозе газеты і ў сувязі з ёю сама сабой будзе складацца «пастаянная арганізацыя, занятая не толькі мясцовай, але і рэгулярнай агульнай работай, прычым сваіх членаў уважліва сачыць за палітычнымі падзеямі, ацэньваць іх значэнне і іх уплыў на розныя слаі насельніцтва, выпрацоўваць метадычныя спосабы ўздзеяння на гэтыя падзеі з боку рэвалюцыйнай партыі».

Гэтае ленінскае вызначэнне арганізацыйнай ролі друку адносіцца не толькі к перыяду арганізацыі партыі новага тыпу—партыі большавікоў. Выступаючы супраць буржуазнага скажэння Інгулавым асноўных прынцыпаў большавіцкага друку, тав. Сталін пише: «Ленін га-

варыў тады аб газеце, як аб зброі будаўніцтва нашай партыі. Але няма падстаў сумнявацца ў тым, што сказанае Леніным цалкам прымяніма ў цяперашняй нашай абстаноўцы партыйнага і дзяржаўнага будаўніцтва».

Ворагі партыі і працоўных добра разумеюць сілу большавіцкага друку, якая заключаецца перш за ўсё ў яго ваяўнічай партыйнасці. Вось чаму разам з меншавікамі, адмаўляўшымі ленінскі прынцып партыйнасці друку, разам з Мартавым, які пісаў, што абавязак друку толькі літаратурна абслугоўваць партыю, а не ўмешвацца ў практычныя, арганізацыйныя і палітычныя задачы партыйнага будаўніцтва, контррэвалюцыянер Троцкі ўсімі сіламі імкнуўся адарваць друк ад партыі, звесці на нішто яго арганізацыйную ролю, звесці ролю друку толькі да пасіўнай інфармацыі.

У барацьбе з усімі буржуазнымі скажэннямі прынцыпаў большавіцкага друку Ленін і Сталін заўсёды падкрэслівалі асноўны прынцып—партыйнасць друку, ролю газеты, як партыйнага палітычнага органа. Разка крытыкуючы буржуазныя тэорыі беспартыйнасці друку, незалежнасці літаратуры і літаратараў ад партыі, Ленін рашуча падкрэсліваў падначаленасць і падкантрольнасць друку партыйным арганізацыям.

Літаратурная справа не можа быць індывідуальнай справай, незалежнай ад агульнай пролетарскай справы. Літаратурная справа павінна быць часткай агульнапролетарскай справы, састаўной часткай усёй партыйнай работы—вось як вызначае Ленін сущнасць прынцыпу партыйнасці друку.

«Газеты павінны стаць органамі розных партыйных арганізацый. Літаратары павінны ўвайсці непременна ў партыйныя арганізацыі. Выдавецтвы і склады, магазіны і чытальні, бібліятэкі і розныя гандлі кнігамі—усё гэта павінна стаць партыйным, падпарадкаваным. За ўсёй гэтай работай павінен сачыць арганізаваны сацыялістычны пролетарыят, усю яе кантраляваць, ва ўсю гэту

работу, без адзінага выключэння, уопіш жывы струмень жывой пролетарскай справы, адбіраючы такім чынам усякую глебу ў старыннага, поўабломаскага, поўгандлярскага расійскага прывічнцу; пісьменнік патісвае, чытач лачытвае».

Газета—палітычная зброя партыі. Газета—партыйны палітычны орган, падначалены партыйнай арганізацыі, кіруемы і кантралюемы ёю. Ленінскі прынцып партыйнасці друку вызначае задачы нашых газет.

Нястомная глыбокая прапаганда вучэння Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна, прапаганда генеральнай лініі нашай партыі;

— барацьба супроць малейшага скажэння ленінізма, скажэння генеральнай лініі партыі, барацьба на два фронты супроць правых і «левых» апартуністаў, за ідэйную чыстату і адзіноства партыйных радоў;

— умение даводзіць дырэктывы партыі да свядомасці самых шырокіх мас працоўных і арганізоўваць гэтыя масы на выкананне дырэктыў партыі;

— рэвалюцыйная пільнасць, умение распазнаць і выкрыць ворага, пад якой-бы маскай ён ні хаваўся—вось што складае асноўныя адзнакі партыйнасці газеты.

Сур'ёзная ўвага да пытанняў партыйнага будаўніцтва, пытанняў арганізацыйна-партыйнай і палітыка-выхавальнай работы партыі,—вось што асабліва патрабуецца зараз ад партыйнай газеты. Грубейшай памылкай многіх раённых газет з'яўляецца імяна тое, што яны не аддаюць гэтай увагі пытанням партыйнай работы.

Многія раённыя газеты БССР, захапіўшыся выключна асвятленнем ходу гаспадарча-палітычных кампаній, забылі, што газета з'яўляецца органам раённага камітэта партыі, адсунулі асвятленне ўнутрыпартыйнай работы на задні план. Гэтыя газеты не разумеюць, што паспяховае выкананне гаспадарча-палітычных задач немагчыма без большэвіцкай работы ўсёй партыйнай арганізацыі, кожнага яе звяна, кожнага камуніста ў паасобку. Імяна з гэтага неразумення ролі газеты, як органа партыйнага камітэта, і выцякае тое, што **бягомльская** раённая газета «**Калгасны**

змагар» на працягу паўтара месяца не змясціла ні аднаго матэрыялу па пытаннях партыйнай работы, што педанушчальна мала асвятляюць партыйную работу **брагінская, тураўская, заслаўская** і многія іншыя раённыя газеты. Рэдактары гэтых газет не разумеюць, што ад бесстаронняй рэгістрацыі фактаў, накітвалі таго, што ў такім і такім калгасе ўбараюць дрэзна, а ў такім добра, ад істэрычных крыкаў аб прарыве і адставанні і адміністратарскіх загадаў на старонках газет: «спыніць сабатаж», «ліквідаваць прарыв», «прыцягнуць да адказнасці» і т. д. і т. п. справы не палепшацца, што не ў гэтым заключаюцца задачы газеты. Рэдактары гэтых газет не разумеюць таго, што калі дрэзна ідзе работа ў тым ці іншым калгасе, сельсавеце, гэта значыць, што не забяспечан належны партыйны ўплыў у гэтым калгасе, значыць, камуністы, якія адказваюць за гэты ўчастак работы, не здолелі палітычна ўздзейнічаць на масы калгаснікаў і арганізоўваць іх на выкананне чарговых задач, праглядзелі работу класава-варожых элементаў і т. д. Значыць, задачы газеты заключаюцца ў тым, каб дапамагчы партыйнай арганізацыі своечасова нашчупаць слабае звяно ў сваёй рабоце, ускрыць прычыны гэтай слабасці, дапамагчы правільна паладзіць работу. А гэта ў першую чаргу азначае сістэматычнае асвятленне работы асобных звешняў партыйнай арганізацыі, асобных камуністаў.

Асвятленне ходу гаспадарча-палітычных кампаній павінна быць цесна звязана з асвятленнем на старонках газеты партыйнага жыцця, з шырокім разгортваннем большэвіцкай крытыкі і самакрытыкі, такой смелай і рашучай да канца самакрытыкі, да якой заклікаў нас т. **Сталін** у сваёй прамове на прыёме работнікаў чыгуначнага транспарта ў Крэмлі. «Без крытыкі рухацца ўперад нельга. Гэта ісціна—чыста і празрыста, як чыста і празрыста крынічная вада» — сказаў т. **Сталін**. «Ускрываць язвы нашай работы, не баяцца крытыкі, а пайсці ёй насустрач, не замазваць недахопы, прыслухоўвацца к голасу ўсіх работнікаў, не толькі вучыць работнікаў, але і вучыцца ў іх».

Такая разгорнутая крытыка на старонках раённай газеты ўсіх недахопаў

партыйнай работы ў раёне, работы асобных звяняў партыйнай арганізацыі асаблівае значэнне мае зараз, калі партыя праводзіць такую важнейшую работу, як праверка партыйных дакументаў.

Трэба прама сказаць, што вялікая частка нашых газет недапушчальна слабая і на вельмі нізкім узроўні асвятляе ход праверкі партыйных дакументаў. Возьмем такую газету, як «**Комунар Магілёўшчыны**». У раёне груба скажам дырэктывы ЦК КП(б)Б аб праверцы партыйных дакументаў, звялі гэту работу да чыста тэхнічнай справы, даверылі важнейшую партыйную работу людзям, якія не маюць права займацца гэтай справай. ЦК КП(б)Б адмяніў праведзеную праверку партдакументаў па Магілёўскай арганізацыі, прапанаваў правесці паўторную праверку. А магілёўская газета да пастановы ЦК, пішы вяды ў рот пабраўшы, ні слова не абмовілася аб ходзе праверкі ў Магілёве. Лінія газеты ў гэтым пытанні была антыпартыйнай. І гэта невыпадкова, бо кіраўніцтва газеты ўзначальвалася чуждымі партыі людзьмі.

Або возьмем чавускую газету «**Каласны сцяг**» (рэдактар т. Салодкін). Калі-б камуністы Чавускага раёна карысталіся толькі сваёй газетай, яны-б і не ведалі, што партыя праводзіць зараз такую праверку, бо газета не толькі ні слова не напісала аб ходзе праверкі партдакументаў у раёне, не толькі не дала ні аднаго свайго артыкула аб значэнні і задачах праверкі, але не перадрукавала нават ні аднаго артыкула з цэнтральнага друку. Ні аднаго слова аб ходзе праверкі партыйных дакументаў у раёне не дала і журавіцкая газета «**Сталінец**» (рэдактар т. Курпін). А ЦК КП(б)Б адмяніў-жа праведзеную праверку па чавускай і журавіцкай арганізацыях, вынес суровае партыйнае спаганне сакратарам гэтых арганізацый. Значыць, і чавуская і журавіцкая газеты не бачылі таго, што ў раёнах скажам такіх важнейшых дырэктывы партыі, або бачылі і маўчалі, баяліся ўскрываць буйнейшыя памылкі на гэтым адказнейшым участку партыйнай работы.

Гэтыя грубейшыя памылкі чавускай і журавіцкай газет тлумачацца выключна палітычнай блізарукасцю іх рэдактароў,

неразумеўнем ролі і задачы газеты, як палітычнага партыйнага органа.

Але большасць і тых газет, якія час ад часу асвятляюць ход праверкі партыйных дакументаў, абмяжоўваюцца тым, што са спазненнем выкрываюць прахадзімцаў і жулікаў пасля таго, як яны ўжо вышрыты пры праверцы. А задачы-ж газеты заключаюцца іменна ў тым, каб дапамагчы партыйнай арганізацыі разгарнуць большэўцкую крытыку і самакрытыку, дапамагчы выкрыць прахадзімцаў і жулікаў, апукаўчым шляхам пралезных у партыю, прыкрываючыхся партбілетам для сваёй варожай контррэвалюцыйнай работы. Вось гэтага свайго абавязку значная частка нашых газет і не выконвае.

Але не толькі ў гэтым заключаецца роля газеты ў праверцы партыйных дакументаў.

«Сутнасць праверкі партыйных дакументаў, якая праводзіцца зараз ва ўсіх арганізацыях, заключаецца ў тым, каб узняць адзін з важнейшых участкаў арганізацыйнай работы партыі да ўзроўню палітычнай лініі, прывесці гэты ўчастак у адпаведнасць з той аграмаднай роляй, якую выконвае большэўцкая партыя...

Праверка партыйнай гаспадаркі—гэта не толькі барацьба з арганізацыйнай распушчанасцю, з адпаведнасцямі ва ўчоне і хаванні партыйных білетаў. Адна з важнейшых задач гэтай праверкі—узняць агульны ўзровень партыйнай работы, выкарыстаць падрабязнае знаёмства з кожным членам арганізацыі, каб лепш вывучыць людзей, вылучыць новыя кадры». («ПРАВДА»).

Задача газеты ў сувязі з праверкай партыйных дакументаў заключаецца, значыць, у тым, каб шырока асвятляць на сваіх старонках усё галіны партыйнай работы, дапамагчы партыйнай арганізацыі ўзняць агульны ўзровень усёй партыйнай работы. Не адрываць праверку партыйных дакументаў ад арганізацыйна-партыйнай, палітыка-выхаваўчай работы арганізацыі, масава-выхаваўчай работы сярод беспартыйных працоўных мас, ад кіраўніцтва гаспадарча-палітычнымі кампаніямі, а цесна спалучаць гэту работу—ў такім разрэзе

павінна асвятляцца партыйнае жыццё на старонках газеты.

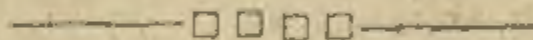
Задачы, якія стаяць зараз перад партыйным друкам, патрабуюць максімальнага ўзмацнення ўвагі і дапамогі газетам з боку партыйных камітэтаў.

Газета—орган партыйнага камітэта, падначалены партыйнаму камітэту, кіруемы і кантралюемы ім. За работу газеты ў першую чаргу адказвае партыйны камітэт, органам якога газета з'яўляецца. Гэта часта забываюць асобныя райкомы партыі. Замест умацавання газеты кадрамі, што з'яўляецца абавязкам райкома, такія райкомы, як **Грэскі, Налаткевіцкі** і інш. трымаюць рэдактароў у якасці штатных умяўнаважаных па сяўбе, уборцы і т. д. Такія райкомы, як **Налаткевіцкі, Жураўліцкі,**

не забяспечылі нават аднаведнага памяшкання для рэдакцый сваіх газет. Што ўжо гаварыць пра клопаты аб даваленні матэрыяльна-бытавых і культурных патрэб работнікаў рэдакцыі. Гэтых клопатаў няма ў многіх раёнах.

Райкомы партыі абавязаны правяраць і кантраляваць работу сваіх газет, своечасова ўскрываць і выпраўляць іх памылкі. Але адначасова з гэтым райкомы абавязаны і ствараць неабходныя ўмовы для газеты і яе работнікаў. У гэтым заключаецца сутнасць кіраўніцтва райкома сваёй газетай.

Толькі пры ўмове такога штодзённага кіраўніцтва і дапамогі з боку партыйных камітэтаў газеты змогуць справіцца з тымі задачамі, якія стаяць перад імі, як перад партыйнымі палітычнымі органамі.

САКРАТАРЫЯТ ВЫКАНКОМА КОМІНТЭРНА (злева направа): тт. Эркові, Мануільскі, Готвальд, Дзімітраў (генеральны сакратар), Куусінен, Пік, Марці.

АБ ДРУЖНЫХ ВОПЛЕСКАХ, КВЕТКАХ І РЭДАКЦЫЙНЫХ ПАДХАЛІМАХ

Поспехі Аршаншчыны ў правядзенні раду важнейшых гаспадарча-палітычных кампаній відавочны. Аршанскі раён першым у БССР поўнаасцю выканаў гадавы план хлебапаставак дзяржаве. За гэта пастановай рэспубліканскай камісіі па соцлаборніцтву з Заходне-Сібірскім краем і Заходняй вобласцю Аршаншчыне перададзены чырвоны сцяг ЦК КП(б)Б і СНК БССР.

Зусім аразумела, што без большавіцкай работы партыйнай арганізацыі, без правільнага аперацыйнага кіравання райкома партыі і, у прыватнасці, сакратара РК т. **Соскіна** немагчымы былі-б дасягнутыя раёнам поспехі.

Але ці дае гэта права газеце «**Ленінскі прызыў**» — органу Аршанскага РК КП(б)Б — заняць у адносінах да сакратара РК лінію самага агіднага, бессаромнага падхалімажу? А што газета такую лінію заняла, сведчыць зменшаная ў нумары «Ленінскага прызыву» ад 5 жніўня карэспандэнцыя **Я. Рыскіна** «На гутарцы ў т. Соскіна».

У раённы камітэт партыі прыйшлі 34 комсамолкі, каб пагаварыць з членамі бюро, з сакратаром РК аб паліпшэнні работы сярод жаночай моладзі. І вось як «Ленінскі прызыў» падае гэту «надзвычайную» падзею.

Пачнем з таго, што рэдакцыя аршанскай газеты здавалася, што нават твары ў дзяўчаты ў гэты дзень былі незвычайныя.

«На іх тварах незвычайныя ўхмылкі. Кожная выглядае як ніколі весела».

што дзяўчаты

«з асаблівым лачуццём прыемнасці ўсе былі гатовы ўступіць у цікавую і доўгачаканую гутарку».

Але пайвышэйшага пункту захаплення рэдакцыі дасягае тады, калі яна перадае з'яўленне ў зале сакратара РК.

«Сакратара райкома тав. Соскіна, членаў бюро, нам. старш. РК т. Вараб'ёва, сакратара раённага камітэта комсомола тав. Шапіра дзяўчаты сустрэлі дружнымі воплескамі» —

перадае газета ўсё дэталі сустрэчы.

«Тав. Супрычова ад імя дзесяці ўдарніц-комсэмлак ільнотчасальнай фабрыкі паднесла сакратару райкома т. Соскіну выдатны букет жывых кветак».

Дружныя воплескі, букет, ды яшчэ выдатны, з жывых кветак, незвычайныя ўменскі — ну як тут не прысеці ў захапленне! Няўжо нагадвае ўсё гэта сямую сустрэчу комсэмлак з сакратаром райкома?

У такіх урачыстых абставінах, зусім аразумела, і слова сакратара РК рэдакцыя ўспрыняла, як урачыстую прамову.

«Палутарагадзінай, насычанай цікавымі фактамі прамовай выступіў сустрэчаны дружнымі воплескамі (зноў гэтыя воплескі, «Б. Д.») тав. Соскін...

...Уважліва слухалі комсэмолкі цікавую прамову т. Соскіна».

Агідны, бессаромны падхалімаж — нічым іншым не зьявіцца гэта выступленне газеты, газеты, якая павінна выхоўваць масы працоўных у духу большавіцкай сямонасці.

Мы ўпэўнены, што Аршанскі РК рапуста асудзіць гэту лінію сваёй газеты, укажа рэдакцыі, што газетны падхалімаж не мае нічога агульнага з прынцыпамі работы большавіцкага друку.

ГАЗЕТА ЗАМКНУЛАСЯ Ў РАМКАХ УБОРАЧНАЙ

1 ліпеня — 18 жніўня. 19 нумароў газеты «**Калгасны змагар**» (Бягомльскі раён) выйшла за гэтыя паўтара месяца. Перагортваем нумар за нумарам. Мы імкнемся па раённай газеце даведацца, чым жыве раён, партыйная, комсамольская арганізацыі, пазнаёміцца з культурна-гаспадарчым жыццём раёна, са знатнымі людзьмі сацыялістычнага будаўніцтва.

І так мы перачытваем нумар за нумарам, заметку за заметкай. Вось газета за 2 ліпеня. На першай паласе — 6 заметак аб ходзе прапалкі і сенаўборкі. На другой — тры невялікія заметкі аб жыццёлагадоўлі, падвал «Прапагандысцкую работу — на вышэйшую ступень» і некалькі раскінутых інфармацый у аддзеле «За граніцай».

Вось нумар за 5 ліпеня (3 ліпеня рэдакцыя выпусціла спецыяльны бюлетэнь па здабычы жыўцы). Тры паласы займаюць паставы чэрвеньскага пленума ЦК КП(б)Б, на чацвертай — падвал аб міжнародным дні кааперацыі, некалькі заметак аб сенаўборцы і тры невялікія пісьмы ў рэдакцыю з калгасаў раёна.

6, 11, 14, 18 ліпеня — паласы газеты заняты выключна матэрыяламі сенаўборкі і падрыхтоўкі да ўборкі зернавых.

Ні аднаго пытання з другіх галін гаспадарчага, культурнага, палітычнага жыцця раёна газета ў 7 нумарах, што выйшлі за 18 дзён ліпеня, не ўзняла.

Так прадаўжаецца і ў другой палове ліпеня і ў жніўні. Старонкі газеты заняты матэрыяламі аб ходзе ўборкі, час-ад-часу з'яўляюцца некалькі зайеткаў аб жыццёлагадоўлі, ці фінплане (прычым трэба сказаць, што і гэтыя матэрыялы далёка невысокакасныя, газета фіксуе становішча ў тым ці іншым калгасе, не ўзнямае сур'ёзных прынцыповых пытанняў). Гэтым і абмяжоўваецца тэматыка газеты.

У 19 нумарах газеты мы знаходзім толькі тры спробы рэдакцыі выйсці за рамкі ўборкі, жыццёлагадоўлі і фінплана. Гэта — карэспандэнцыя аб рабоце раён-

нага Дома сацыялістычнай культуры (нумар ад 20 ліпеня), карэспандэнцыя аб раённым універмагу (27 ліпеня) і артыкул сакратара комсамольскага камітэта райвыканкома «Пачынаем работу па-новаму».

А тэматыка пісем, якія паступаюць у рэдакцыю, значна шырэй за тэматыку газеты. Селькоры пішуць у газету і аб рабоце амбулаторыі, напштовх агенцтваў, сталовых, радыё і т. д.

Але рэдакцыя бягомльскай газеты не ўмеє, ці не жадае шырока скарыстоўваць матэрыялы селькораў для расшырэння тэматыкі газеты, не ўмеє ўзнімаць па сігналах селькораў рад сур'ёзных, прынцыповых пытанняў. Яна выцясняе жывы змест з селькорыўскіх карэспандэнцый, робіць з іх 5—8-радковыя заметкі, якія ўціскае ў так званы «адзел» «3 пісем у рэдакцыю».

Бягомльская газета, замынуўшыся ў рамкі гаспадарчых кампаній, праходзіць міма шматграннага жыцця раёна. Падрыхтоўка да новага навучальнага года, работа ўстаноў па ахове здароўя працоўных, прамыслова-кааперацыйных арцельей, пытанні добрабыту мясціжкі і раёна, мноства бытавых пытанняў — усё тое, што цікавіць і хваляе чытача, не цікавіць рэдакцыю бягомльскай газеты.

І самае галоўнае гэта тое, што рэдакцыя «**Калгаснага змагара**» забыла, што газета з'яўляецца органам раённага камітэта партыі. За паўтара месяца ні аднаго слова пра партыйнае будаўніцтва ў раёне — гэта сур'ёзная небяспека. Тым больш цяпер, калі партыя праводзіць важнейшую справу — правярку партыйных дакументаў. Абыццё маўчаннем ход правэркі партыйных дакументаў у раённай партыйнай арганізацыі з'яўляецца грубейшай палітычнай памылкай газеты. І ў гэтым вінавата не толькі рэдакцыя газеты, але і бягомльскі райком партыі, які своечасова не ўказаў і не выправіў памылку сваёй газеты.

„ГРОМ ПОБЕДЫ РАЗДАВАЙСЯ“

15 жніўня ў дубровенскай раённай газеце «За соцыялістычнае будаўніцтва» з'явіўся артыкул пад назваю: «Пяршынства павінна быць за пазі». Калі на верыць рэдакцыі, то ў раёне

«усюды, куды ні глянь, кіпіць дружная работа па ўборцы багатага соцыялістычнага ўраджаю... Штодня вестні в месц паступаюць аб новых перамогах... Церабленне ільну цесна спалучана з абмалотам, расцілам і здачай валёна дзяржаве».

Але ёсць усе падставы не верыць рэдакцыі дубровенскай газеты, не верыць таму, што, як відаць, у рэдактара «За соцыялістычнае будаўніцтва» тав. **Баршківа** правая рука не ведае, што робіць левая.

У тым-жа нумары, дзе надрукован артыкул «Пяршынства павінна быць за пазі», чытаем рад матэрыялаў, якія маюць становішча ільнуўборкі і апрацоўкі ў раёне зусім у іншым святле. У прыватнасці, надрукавана пастанова раённай камісіі па спадарніцтву, у якой тры сельсоветы занесены на чорную дошку за адставанне ва ўборцы, хлебаздачы і церабленні ільну, адзін сельсовет вызначан кандыдатам на чорную дошку, два сельсоветы атрымалі пазнакжанне. Апрача таго Сазанаўскаму, Дабрынскаму і Іскоскаму сельсоветам, якія лічацца ў раёне перадавымі сельсоветамі, указваецца на недапушчальнае іх адставанне ва ўборцы, абмалот і расцілае ільну. Такім чынам устанаўліем па матэрыялах самой-жа дубровенскай газеты, што на 15 жніўня пэсць сельсоветаў раёна дрэнна вядуць работу па ўборцы ільну. Сярод іх тры сельсоветы, якія лічацца ў раёне самымі перадавымі. Што-ж робіцца з ільном у астатніх сельсоветах раёна?

Звернемся да пастановы **СНК БССР і ЦК КП(б)Б** «Аб ходзе ўборкі і першачатковай апрацоўкі ільну», надрукаванай у «Звяздзе» 24 жніўня. Вось якіх абавязкі ЦК КП(б)Б і СНК БССР работу дубровенскіх арганізацый:

«Асабліва неадваляючае становішча работы па ільну, як гэта паказала праверка, адзначаецца ў Шклоўскім, Дубровенскім і Талачынскім раёнах, дзе ўстаноўлена, што пытаннем ільну раённыя партыйныя

і савецкія органы не ўдзяляюць амаль ніякай увагі, ні ў адным з гэтых раёнаў не выканана пастанова чэрвеньскага пленума ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б.

Да гэтага можна дадаць некалькі лічбаў. На 20 жніўня ў Дубровенскім раёне выцераблена 100 проц ільну, разаслана-ж толькі 45,2 проц, і не паднята са сцелінчаў ні аднаго каліва.

Такім чынам падстаў для сьпявання пераможных гімнаў аб неіснуючых перамогах траёна для дубровенскай газеты няма ніякіх. Не такім тонам павінен гаварыць партыйны орган у той час, калі ў раёне агідна пастаўлена ўборка і апрацоўка ільну — вядучай культуры раёна.

Большая частка газеты займаецца пастановамі райкома, райвыканкома і камісіі па спадарніцтву; рэгулярна друкуюцца спісы перадавікоў, чырвоныя і чорныя дошкі. Але няма ні адной **карэспандэнцыі, у якой былі-б ускрыты прычыны адставання** раёна, сельсовета ці калгаса ва ўборцы і апрацоўцы ільну.

Увесь матэрыял дубровенскай газеты аб ільне — гэта некалькі выпадковых заматак з калгасаў, у якіх з здзіўляючым спакоем фіксуецца: тут цярэбяць, там не цярэбяць; тут расцілаюць, там не расцілаюць. Некалькі такіх заматачак і ўсё.

Газета нічога не піша пра тое, у якім становішчы знаходзяцца і як скарыстоўваюцца машыны па апрацоўцы ільну, як падрыхтаваны сучні, ільнотавары і т. д. Усё гэта гаворыць аб тым, што паліярэджанне ЦК і СНК дубровенскім раённым арганізацыям аб іх выключнай няўвазе к ільну цалкам адносіцца і да рэдакцыі газеты «За соцыялістычнае будаўніцтва».

Газета «За соцыялістычнае будаўніцтва» павінна змяніць свае адносіны да ўборкі і апрацоўкі важнейшай культуры раёна — ільну. Гутарка ідзе не аб тым, каб сьпяваць на старонках газеты гімны аб перамогах, якія яшчэ не заявяваны. Гутарка ідзе аб большавіцкай барацьбе газеты за кожнае каліва ільну, за яго высокую якасную апрацоўку і датарміновую здачу лепшай ільнопрадукцыі дзяржаве.

ХАЛАСТЫЯ СТЭЛЫ

Нічэ ў маі месіцы ў цэнтральным друку БССР была апублікавана пастанова СНК СССР і ЦК ВКП(б) «Аб дзяржаўным плане развіцця жывёлагадоўлі на 1935 год на Беларускай ССР». Для раённых друку, як і для раённых партыйных і савецкіх арганізацый і шырокіх мас працоўных, гэта пастанова з'яўляецца праграмай штодзёнай работы па ўздыму і развіццю жывёлагадоўлі.

Саюзны ўрад і ЦК ВКП(б) у пастанове аб дзяржаўным плане развіцця жывёлагадоўлі «прапануюць савецкім і партыйным арганізацыям БССР забяспечыць у 1935 годзе захаванне цялят ад выразкі, скывенне падзяжу маладняка на фермах і ў саўгасах, паліпшэнне ўтрымання і догляду жывёлы на фермах і ў саўгасах, расшырэнне мерапрыемстваў па метызаванні мясцовай жывёлы і правядзенне неабходных работ па расшырэнню пасябішчых і сенакосных угоддзяў за кошт асваення балот».

У маі месіцы быў абвешчаны ўсеагульны і ўсебеларускі конкурс на лепшую работу сельсаведаў. Адна за талоўных паказальнікаў конкурса — разгортванне работы сельсаведаў і іх жывёлагадоўчых секцый па ўздыму жывёлагадоўлі, паліпшэнню догляду і абаракі маладняка, стварэнню кармовай базы, пасябішчаў. Адноль — з пашулярызацыі гэтых важнейшых дакументаў партыі і ўрада і канкрэтнай барацьбы за іх ажыццэўленне і павінна была пачынацца практычная работа раёнай газеты.

Возьмем такую задачу, як стварэнне кармовай базы — гэтай рашаючай умовы для развіцця жывёлагадоўлі, выдату паліпшэння і расшырэння пасябішчаў, сенакосаў, і ўрэшце, сіласаванне — адна з важнейшых вагалоў уздыму жывёлагадоўлі. Як газета практычна знаёміць на лепшую пашу для жывёлы, як яна паказвае лепшых арганізатараў справы сіласавання? Ці падрукавалі асобы газеты хоць на аднаму апрамаішчаму артыкулу, які-б адказаў на пытанне, калі, што і як лепш сіласаваць? Ці піша, ўрэшце, раённая газета аб рабоце жывёлагадоўчай секцыі сельсавета?

Возьмем «Калгаснік Кармяншчыны» — газету раёна, які са выкаванню сель-

скагаспадарчых работ стаіць на 55 месцы ў рэспубліцы. Пра «Калгаснік Кармяншчыны» нельга сказаць, што ён абмянае пытанні жывёлагадоўлі. Праўда, праз два газеты друкуе аддзельчык «Жывёлагадоўля». Але жасць натэрыялаў гэтага аддзельчыка стаіць на такім узроўні, што многія заметкі астаюцца пустым стрэлам. «Вынікі блізэйнасці», «Вынікі кулацкіх адносін да працы», «Брыгадзір Махоў калечыць коней», «Ферма без гаспадара», «Прычыны да сабатажніка» — з аднаго толькі гэтага пераліку загадоўкаў замест пяціжэзга ўявіць іх змест. Усе заметкі — суцэльная чорная пляма.

Загледнем у чарговы 57 нумар газеты. І тут таксама толькі і ўбачым, што жывёлу «звінчаюць» ды «не даглядаюць». Хочаш бачыць хоць аднаго прыкладнага загадчыка МТФ, даглядаўцу, пастуха, якія ёсць у раёне. Але іх чамусьці ніяк не можа адшукаць раённая газета.

Са спадзевам, але 7 чэрвеня газета ўсё-ж надрукавала пастанову СНК СССР і ЦК ВКП(б) аб дзяржаўным плане развіцця жывёлагадоўлі на БССР. Аднак, і гэта не ўносіць ніякіх змен у формы і метады работы газеты па ўздыму жывёлагадоўлі. І пасля 7 чэрвеня ідуць толькі агульныя заклікі ў форме «Камплектаваць МТФ здаровым маладняком», «Паліпшыць догляд», «Выкарчаваць абязлічкі».

Уявіце зараз другі малюнак. Раённая газета ўключылася ў абвешчаны ўсеагульны і ўсебеларускі конкурс сельсаведаў на лепшую работу па жывёлагадоўлі. Газета пашулярызуе ў спецыяльных рэдакцыйных артыкулах важнейшае значэнне пастановы саюзнага ўрада і партыі аб плане развіцця жывёлагадоўлі. На старонках газеты выступілі члены жывёлагадоўчых секцый сельсаведаў з канкрэтнымі прапановамі па захаванню маладняка, паліпшэнню пасябішчаў і сенакосаў. Лепшыя пастухі расказалі, як яны наладзілі кругласутачную пасібу жывёлы і дабіліся павелічэння ўдояў. Брыгадзіры перадавых калгасаў расказалі аб каштоўным вопыце сіласавання пустазелля, бульбоўніку і розных

атыходаў ад гародніны. У дадатак з'явіўся артыкул раённага агранома з практычным парадамі як, што і калі лепш сіласаваць. Следам за гэтым газета напісала артыкул з асцяжніка аб паліпнах пароды жытвёлы і артыкул «Як рыхтаваць хлівы па зіму».

Уявіце зараз, якім каштоўным дапаўненнем з'явіўся-б гэты матэрыял да звычайных заметак раённай газеты «На ферме няма парадку», «Малішчкія аніпчваюць», «Сіласаванне не распачыналі». Але ў тым-то і бяды, што такога матэрыялу такуюль што няма ў кармянскай і ў многіх другіх раённых газетах.

Аб сіласаванні кармоў многія газеты наогул не дотрагваюцца, а калі дотрагваюцца, і то не з асабліва цікавага боку. Так, напрыклад, раённая газета ўсёнашае аб сіласаванні зусім выпадкова ў 20-радкавай заметцы «На сіласаванне забыліся». Гэта ў нумары за 1 ліпеня. З таго часу і ў гэтым нумары месяца, а з газеты не гідзіць яшчэ ў раёне сіласаванне і загатоўка кармоў. І толькі зводка ў цэнтральным друку паказвае: **Кармянскі раён выманаў план сіласавання на... 11 проц.**

20 ліпеня рэдакцыя капільскай раёнай газеты «Калгаснік Капыльшчыны» ў амплаі на першай старонцы пісала:

«Наварстаць упушчанае. Да ўборкі выканаць план сіласавання на 50 проц.»

Гэты свой загад рэдакцыя падмацоўгае заметкай з Ланцутскага сельсовета «**Лук'янчыкі сіласуе лясном**». Побач заметка з Старыцкага сельсовета «**Адкладаюць на восень**». Тут-жа і перадавы артыкул «**Бароцца за сілаю па-большэйшк**».

Прагнумар, 26 ліпеня, рэдакцыя зноў паўтарае заўчаралінні свой амплаі. І сёння, як і заўчора, ён змяшчае на той-жа першай старонцы і зноў у тым-жа лясном ладзе:

«Да пачатку ўборкі зернавых засіласаваць не менш 50 проц. гадзавога плана.»

Не гаворачы пра агульную бягучае пасць такіх заклікаў, як «сіласаваць планы» і «бароцца за сілаю», спынімся на якасці асобных падборах і цэлых палос газет, якія на першы погляд прысвечаны пытанням барацьбы за сілаю. Возьмем

той-жа нумар за 26 ліпеня. Прачытаўшы лясном «Да пачатку ўборкі зернавых засіласаваць не менш 50 проц. гадзавога плана», чытач з лясном правам шукае пад ім лясном матэрыялаў аб ходзе сіласавання асобнай масы ў адстаючых і перадавых калгасах. У дадай палосе гэтых матэрыялаў не аказалася. Выявілася адна з асабістых работ — «Сваёнашае ўдзяне вачэй, калі голыя шышчкі» — лясном істраецца ўражанне барацьбы газеты са ажыццяўленнем тако ці іншага мерзавства партыі і ўрада.

Прыгледзімся далей старонкі камплекта. І зноў праз нумар, і зноў у тым самым загадным ладзе заглавае артыкул: **«Да поўнага разгару ўборачнай засіласаваць 50 проц. плана»**. У гэтым артыкуле рэдакцыя бяжэлісна распаўляеца з работніцамі жыжэлагадоўчага сектара райза, якія «паўбараўшы, шпы ў каўняры, сядзіць па месцы», выскрывае «Заста загалчыка райза Іцкевіча і тэжэжыцы МТС, якія праступна маўчаць і не прымаюць рашучых мер да зрыўнічыкаў дакасавічанага плана сіласавання». Аднаго не хапае ў гэтым супольным ажаніце ажрыку — паказу ажанічэтных спраў, паказу жывых людзей. У артыкуле няма адказу на пытанне, чаму ў лясном месцы закатываюць сіласаванне, а ў другім — зрываюць гэты важнейшы ўчастак работы. Ужыўшы агульны крык, рэдакцыя тут-жа прагаварваецца:

«Праўда, ёсць рад калгасаў, якія па-большэйшк ўзяліся за сіласаванне. Вось хоць-бы калгасы перадавога Лешнянскага сельсовета. Па Лешнянскому сельсовету гадзавы план сіласавання выканан на 69 проц.»

Аказваецца, не ўсюды сядзіць адны і тэжэжыкі сабатажнікі жыжэлагадоўлі. Ёсць калгасы, аб лясномх людзях якіх можна было і варта было расказаць усім чытачам. Калі-б газета расказала пра іх вопыт вучэння саміх калгаснікаў-ударнікаў, брыгадзіраў, якім-бы заражачым прыкладам было гэта для адстаючых, і дзейнасць такіх матэрыялаў непараўнальна ўдзяна б.

Гадзімся ж «Калгаснік Капыльшчыны» ахайвае ўсіх. Замет таго, каб пабыраць у 2—3 калгасах і вышучыць прычыны зстаганні ў сіласаванні, рэдакцыя размахвае кулакамі паогул «Вінаватыя ў

значным змыо сіласавання павінны адказаць» і т. д.

Карысць ад такіх агульных падрываній? Невялікая. Гэта відаць пават п'ятых шматных 24 процантах выкапання плана сіласавання, якія меў раён на 10 жніўня. Навошта-ж тады рэдакцыя ў 3 нумарах засяб загадвала?

«Да поўнага разгару ўборачнай засіласаваць 50 проц. плана».

Дзе-ж дзейнасць гэтых агульных, невідомых каму адрасаваных загадаў?

Чэрвеньскі пленум ЦК ВКП(б) абавязваў «адначасова з правядзеннем сенаўборкі правесці да пачатку ўборкі сіласавання пустазелля, дзікарастучых траў і ранніх сіласных пасеваў у размерах не менш 50 проц. гадавога плана». Радраёнаў БССР не выканаў гэтай дырэктывы партыі, за што ў значнай меры адказваюць і рэспубліканскія газеты.

ОПК БССР і ЦК ВКП(б), улічваючы умовы надвор'я гэтага года, якое ў значнай меры адбілася на якасці сена, патрабуюць ад рэспубліканскіх арганізацый, тэхстароў МТС, трэстаў і аўтаслужб і праўдзіннаў галасаў пачаць з неабходнасцю замяшчэння ў блюкэтных-ж дні сенаўборкі перыяда ўносу, асабліва ў фазу скопчэння сена на арганізацый і правядзення другога ўносу (атавы) і на ўзмацненні тэмпаў сіласавання».

Максімальную ўвагу трэба звярнуць на барацьбу за поўнае скарыстанне на сілос атавы асак і аеру, розных ацыхолаў ад ранняй гародніны і бульбоўніку на 5—7 дзён да выбаркі бульбы. І адначасова з барацьбой за выкананне плана сіласавання ні на мінуту не засываць аб якасці і тэрмінах загрузкі ім і транспарту а і якасці ўтварэння элітнай масы ўвага сіласу — трактару жывёлагадоўлі!

У РЕДАКЦИЯХ РАЁННЫХ ГАЗЕТ

□ □ □

Людзі „Рэчыцкай праўды“

У кабінете рэдактара „Рэчыцкай праўды“ ідзе вараца. Сабраліся ўсе работнікі рэдакцыі. Старшыняствуе памеснік рэдактара г. Навара. Тав. Навара гадорыць, астатнія ўважліва слухаюць яго прамову:

— Хлопцы! Дрэнна ў нас атрымліваецца. Толькі пару дзён як рэдактар т. Грынглаз паехаў у Менск, а ў рэдакцыі ў нас чорт ведае што творыцца. Матэрыял своечасова не здаем. Дысцыпліна ўпала. Вось Кавалеўскі і Краснакуцкі. Учора яны павінны былі здаць матэрыял у нумар і не здалі. Цэлы дзень іх у рэдакцыі не было, ездзілі гуляць у Горваль. Нам-жа, таварышы, чырванец прыдзецца перад рэдактарам.

Слухачы падобны да напранаўшых вучняў, якім настаўнік дае бацькоўскае настаўленне. Яны сядзяць моўчкі, імкнучыся не глядзець адзін аднаму ў вочы, і згодна ківаюць галовамі ў пэўных месцах прамовы тав. Навара. Кавалеўскі і Краснакуцкі перавага ёрзаюць на крэслах, іх узоры накіраваны за акно, на

пырокую роўнядзь Дняпра... «Зноў таварыш... Няхай пагаворыць... Не першы раз і не апошні».

Але справа раптам прымае зусім іншы зварот.

— Годзе! — рэзка павышае голас Навара. — Годзе ўжо займацца размовамі аб дысцыпліне. Кавалеўскі! Колькі табе вынесла папярэджанняў і вымоў? Не памятаеш? Добра. Ёсць прапанова: звольці Кавалеўскага з рэдакцыі. Якія будучы думкі?

Збянтэжаныя такой нечаканай дэмакратыяй, работнікі рэдакцыі не выказваюць сваіх думак. Чутны рэплікі:

— Табе відней

— Ты-ж намеснік рэдактара...

Пытанне ўсё-ж ставіцца на галасаваўне. Неахвотна падымаюць рукі. Вырашана: Кавалеўскага з рэдакцыі звольці.

Так вырашаюцца пытанні звальнення работнікаў у рэдакцыі „Рэчыцкай праўды“. Як кажучь: дзіўна, але факт.

З дысцыплінай у рэдакцыі сапраўды не важна. Некаторыя работнікі не прытрымліваюцца дазволу намесніка рэдактара, калі трэба пайсці ў рабочы час па сваіх асабістых справах. Цяжка сказаць, дзе стаходзіцца работнік, калі яго няма ў рэдакцыі. Спакненні на работу — звычайная з'ява. Нярэзкі прагулы па пэ-
таму дню.

Намеснік рэдактара т. Навара імкнецца ўмацаваць працоўную дысцыпліну ў рэдакцыі яўна нягоднымі сродкамі. Звальненне работнікаў шляхам галасавання падрывае аўтарытэт рэдактара, парушае прынцып адзінавацтва і гэтым самым расхіствае працоўную дысцыпліну.

У выпадку з Кавалеўскім так і выш-
ла. Тым больш, што з вялікай хмары атрымаўся малы дождж: Кавалеўскі і па-
сёпешні дзень працуе ў рэдакцыі.

Пазнаёмімся бліжэй з работнікам «Рэчыцкай праўды». Начнем хоць-бы з т. Л. Каплана — загадчыка аддзела жыўлагадоўлі. Кандыдат партыі т. Кап-
лан на газетнай рабоце з пачатку 1932 года. Увесь час ён працуе ў «Рэчыцкай праўдзе». Да гэтага быў на вытворчас-
ц. Нам даводзілася сустракацца з т. Капланам у 1932 годзе. Тады гэта быў чалавек, які працаваў у газеце вобмац-
кам. Моцна адчувалася адсутнасць эле-
ментарнай пазітыўнай і агульнаасветнай падрыхтоўкі.

Прайшло тры гады. Мы зноў сустра-
ліся і гутарым, як старыя знаёмыя. На-
пэццы погляд, Каплан зрабіў вялікі крок наперад.

— Каплан моцны работнік, — заяў-
ляюць работнікі рэдакцыі: — Буды яго не пашлі — зробіць справу. А галоўнае, на ўсё руцэ майстар: саджай яго ў лю-
бы аддзел — выпраце.

Так і робяць. За тры гады Каплан змяніў многа пасад: інструктар, запі-
счык аддзела пісем, потым аддзела жыва-
лагадоўлі... А нядаўна т. Навара да-
ручыў яму весткі ў газеце пятага катэ-
горнага будаўніцтва.

Тав. Каплан за тры гады аб'ездзіў увесь раён, пабываў у большасці калга-
саў, коопатка з'явіўся з дзесяткамі стар-
шын калгасаў, крэгасіраў і калгасні-
каў. І ніпа на ўсіх пытаннях, якія да-
ручаюцца рэдакцыяй.

— Культуру? — заявіў ён па рэдак-

цыйнай парасце. — Можна і культуру, не прывыкаць.

Але над гэтым універсализмам т. Кап-
лана хваецца ўсё тое-ж, што і ў 1932 годзе — яго палітычная і куль-
турная адсталасць. Каплан, як кажучы, набіў руку, усвоіў некалькі прыёмаў газетнай работы, пісання артыкулаў, ім-
карыстаецца і па іх заказанне. За тры гады ён атрымаў не больш дасягненняў.

Зайшла гутарка аб якімсьці цікавым артыкуле «Правды».

— Не чытаў я артыкула. Наогул «Правды» я не чытаю, — прызнаецца Каплан.

— А якія-ж газеты чытаеш?

— Рэдка палі чытаю «Звязду», «Кал-
гаснік Беларусі». Вярней, праглядаю ў рэдакцыі.

Ці трэба што-небудзь дадаваць да характарыстыкі т. Каплана, як канды-
дата партыі і газетніка работніка, пас-
ля гэтага кароткага, але краснамоўна-
лялага?

Але будзе несправядліва гаварыць так толькі пра т. Каплана. У рэдакцыі «Рэчыцкай праўды» рэгулярна чыта-
юць газеты і літаратуру толькі тт. На-
вара і В. Анат (загадчык сельскагаспа-
дарчага аддзела).

З мінулага года ў рэдакцыі працуе скончыўшы Магілёўскі газетны тэхнікум комсамалец т. Пінчук. З першых дзён работы тае. Пінчук адчуў, што прышоў у рэдакцыю не «к двару». Ён стаў аб'ек-
там частага крытыкі з боку ўсіх работ-
нікаў рэдакцыі. Часта можава валя-
лаць такую карыццю. Адна з работнікаў рэдакцыі бярэ рукамі заметкі т. Пінчу-
ка і ў голас чытае сытрымкі з яе. Сцены рэдакцыі патрасаюцца выбухамі рогату.

Бясспрэчна, піна яшчэ т. Пінчук не
важна. Але ці такімі метадамі трэба вы-
чысць яго? Ніхто не гаворыць з ім па-
душам, не фактычнае, як яму даецца
работа ў газеце, што ён чытае, як жы-
е. І гэтым чалавек, скончыўшы газет-
ны тэхнікум, ужо год на адным месцы і ніякіх перапоўненняў яму пераправіх
адноўнах у рэдакцыі няма па яго далей-
шыя рэшт.

Як жа з астатнімі работнікамі рэдак-
цыі? Краснамоўцы і Кавалеўскі тавары-
не могуць падзякаваць рэдактара і яго
намесніка за ўвагу да іх.

— Няўжо нехта дабіцца заб'ячэння работнікаў расейскай газеты «Правдой»?

— Як! Вы не маеце «Правды»? Порушы раз чую пра гэта. Зразумела, можна дабіцца, каб кожнаму работніку выдаслі «Правду».

Ці так павінна быць? Не, не так. Рэдактар павінен быць не толькі палітычным кіраўніком газеты, якую рэдагуе не толькі адміністрацыйна-арганізатарскімі, але і **клапатлівымі выхавальнікам** людзей, якія робяць газету. Асабліва павінна ад бараньбы ён явацца, за культурнасць газеты, бо чым вышэй будзе палітычны і культурны ўзровень работнікаў рэдакцыі і сельскай, тым лепшай на ўсіх адносінах будзе газета.

Аліса іная тут факты з прастым пра-
боты рэдакцыі «Рэчыцкай прэсы» та-

[illegible]

Цяга прэба рэальна ў перадаванні
цінаваасці, а для таго, каб паставіць
працыц ростам работнікаў рэальнасці, каб
выхоўваць кожнага з іх, каб свесцасо-
ва дапамагчы таму тапаваршчу. А і мя-
напрэб у дапамогу, каб даць яму сво-
сцасваю і талковую параду.

Хто рэдагуе брагінскую газету

★ ★ ★ Б. Г. ЗЕЛЬЦЭР. ★ ★ ★

1 чэрвеня 1935 г. адважны рэдактар брагінскай раённай газеты **Пецярэнка** прыйшоў у рэдакцыю ў 9 гадзінаў раніцы, раней звычайнага на цэлыя тры гадзіны. Накапаўшыся ў пуфлядах свайго стала, прагледзеўшы некалькі прыкладных у парадку абмену раённых газет, ён урачыста аб'явіў, што ад'язджае ў адпачынак, а газету будзе падпісваць (не рэдагаваць, а падпісваць) загадчык райана т. **Гусакоў**.

1 і 2 чэрвеня газета не выходзіла. Рыхтавалі провады рэдактару. 2 чэрвеня рэдактар паехаў, а газета за 4 чэрвеня выйшла яшчэ за подпісам **Пецярэнка**. Аказалася, што ў друкарні забылі змяніць подпіс. Фактычна ніякай розніцы няма, які будзе подпіс. Як пастаянны рэдактар **Пецярэнка**, так і часовы **Гусакоў** газету не рэдагуюць. Газету ўвесь час рэдагуе беспартыйны сакратар т. **Сабаленка**. У абавязак рэдактара па «традыцыі», якая ўсталявалася ў Брагіне, уваходзіць толькі прагляд «шакаў» і загалоўкаў (і то пасля надрукавання і рассялкі газеты). І на самой справе: не затрымліваць-жа газету, не плаціць-жа друкарам за прастой, бо рэдактар можа спазніцца: то на паліванне паехаў, то на веласіпедзе раз'язджае. Мала жэ быў рэдактар!

Таму і зусім не дзіўна, што за апошнія паўтара месяца (чэрвень—ліпень) у газеце многа раз мяняліся прозвішчы рэдактароў.

Нумары 50, 51 і 52 падпісаны загадчыкам райана **Гусаковым**, які ў рэдакцыю не заходзіў, матэрыялаў не чытаў. Загалоўкі і «шалкі» праглядаў па атрыманні газеты ў райана.

Нумары 57, 58 і 59 падпісаў практыконт КІЖ'а **Лемеш**, які на гэта не меў ніякага права.

Нумары 60, 61, 62, 63, 64, і 65 падпісаны прозвішчам намесніка рэдактара т. **Расіна**, але матэрыялаў чатырох нумароў (з 62 па 65) **Расін** нават не бачыў, бо паехаў на прапанову сакратара райкома т. **Гранькова** ў сельсоветы ўпаўнаважаным РК і РВК па ўборцы. Гэтыя нумары газеты т. **Расін** чытаў па

прыездзе з сельсоветаў, праз дзёсны дзён.

Праз 16 дзён прыехаў **Пецярэнка**. Аказалася, ён быў не ў адпачынку, а ездзіў у «камандзіроўку» — у госці да цёпчы ў г. **Барысаў** (у адпачынак т. **Пецярэнка** ездзіў яшчэ раз у ліпені). У гэтых **Пецярэнка** быў 14 дзён, за што атрымаў камандзіровачныя, кватэрныя і пражытныя. Гэтыя госці каштавалі рэдакцыі 293 рублі.

Цяпер зразумела, чаму газета працуе без плана, чаму рэдакцыйныя парады ў Брагіне не практыкуюцца, чаму за чэрвень і жнівень толькі ў двух нумарах можна знайсці матэрыялы аб партыйнай рабоце, чаму не асвятляўся ход праверкі партыйных дакументаў, чаму т. **Пецярэнка** не выканаў указання сакратара райкома т. **Гранькова** аб выкрыцці трацкісцка-зіноўеўскай групоўкі, якая дзейнічала ў Брагіне пад кіраўніцтвам райпракурора трацкіста **Гэфта** (удзельнікі групоўкі выключаны з партыі). А калі да гэтага дадаць, што ўсе перадаваныя артыкулы, змешчаныя ў газеце, пісаў амаль выключна беспартыйны сакратар рэдакцыі, што гэтыя артыкулы, як і ўсе артыкулы і заметкі ў газеце, толькі канстатуюць факты і падзеі, не даючы ніякіх ўстановак, стане зусім зразумелым, што рэдактар брагінскай газеты **Пецярэнка** бяздзейнічае, а не працуе.

У выніку такіх выключна безадказных адносін рэдактара да работы матэрыял у брагінскай газеце змяшчаецца самацёчны, літаратурна дрэнна апрацаваны. Палітычна шкодныя скажэнні — часта бываюць на старонках «**Трыбуны налгасніка**».

У лістападзе 1934 года сакратар ЦК КП(б) **Валковіч** прыслаў брагінскаму РК КП(б) тэлеграму аб узмацненні тэмпаў ілюстрацовак. У тэлеграме было сказана «...Свайёй дрэннай работай, недакупчальным лібералізмам да сабатажнікаў, зрыўнічым планам, выгробіце раён...» З-за безадказнасці рэдактара ў спецыяльна выпушчаным бюле-

тэні гэтае месца з тэлеграмы сакратара ЦК было падрукавана так: «Сваёй дрэннай работай, неданушчальным лібералізмам да сабатажнікаў, зрыўчыкаў пана. вы грабіце раён...»

Большасць тыражу бюлетэна разісла-лі з гэтай агіднейшай «аналаткай», час-тку выправілі чарніламі. У наступных нумарах газеты нават папраўкі не да-лі, а ў райкоме аб гэтым агіднейшым факце і не ведалі.

У ліпені 1935 г. у адным артыкуле пра пелахоні ў калгасе імя Сталіна зра-білі прыблізна такое абагульненне. «Калгас імя Сталіна з кожным днём «дзе не ў тару, а «слабее». (Ня самой-жа спрыяе гэты калгас з кожным днём мац-нее). Выявілася, што аўтар гэтага арты-кула, нам. рэдактара т. Расін, так не пі-саў, а падобная фармулёўка атрымала-ся пры стылістычнай апрацоўцы матэ-рыялу... карэктарам

Стыль і літаратурная апрацоўка ма-тэрыялаў у брагінскай газеце пагоўд-дрэныя. Кожная записка пачынаецца стандартным «у калгасе»... «у калгасе жыве нейкі»... «калгасу ватрэбіна...» і т. д. Адну заметку ад другой можна ат-розыць толькі па подпісу, або па назве калгаса, ці па прозвішчах пеналічаных у заметцы людзей. Усё астатняе крчка ў кропку супадае.

Не дзіўна, што пры такой рабоце га-зеты тыраж не дасягае толькі 2 400 экзэмпляраў

Паглядзім зараз на другі бок работы рэдакцыі «Трыбуны калгасніка» — на становішча «газетнай гаспадаркі». Ста-новішча гаспадаркі брагінскай газеты можа служыць яркім прыкладам без-гаспадарчасці, злачынных адносін да выдаткавання дзяржаўных сродкаў, да работы.

З атрыманых газетай 20.000 руб. да-тэцы на ўвесь 1935 год ужо выдатка-вана да жніўня 16.500 руб.

Грошы выдаюцца без усякага плана, не па прызначэнню.

Так, на камандзіраваныя за першае паўгоддзе выдаткавана больш 1.500 руб., а па плану на цэлы год было наме-

чана каля 900 руб. Падраі камандзі-роўаныя на паездкі ў гэці і т. д. Вы-даваліся авансы работнікам, у першую чаргу рэдактару, па 200—300 руб. Авансы гэтыя, зразумела, пакрывалі не ўсе. 500 руб., атрыманых у РВК на прыватнае курсіў рэдактару насцен-газет, прынесены рэдактарам т. Пеця-рэнка. У бухгалтарскіх справах прышты нават рахунак віннай крамы за купле-ныя для нейкага башкета «41 бутылкі мядзю, 10 бутылак партвейну, 5 буты-лак на 7 р. 50 к. і 3 поўлітры на 6 руб.» і т. д. на 256 руб. Усё гэта банкет абыходзіўся рэдакцыі ў 1.275 р

Аплачон рахунак на куплю ботаў для рэдактара і сакратара, на куплю нейкіх фікўсаў і інш. На ўсё гэта пускалі дзяр-жаўныя грошы.

У рэзультате такіх выдаткаў не-санае, на прыблізных падліках, для за-беспячэння выхаду газеты да канца го-да каля 5—7 тысяч руб.

Вельмі дрэнна аўтаріць справа і з ін-шай, так званай «гаспадаркай» з бра-гінскай рэдакцыі

Архівы газет не пацвярджаюцца. Ат-рымліваемыя паперы з ЦК, Д. і іншых і іншых устаноў шалюцца на ўсх ші-фах і сталах. Справы для падшыўкі па-пер у 1935 г. не заведзены. Частка роз-най перапіскі знаходзіцца на кватэрах у рэдактара і асобных работнікаў рэдакцыі. Пісьмы рабсольскаў складзены ў без-парадку ў шафах, якія не закрываюцца. Службовых спіскаў на работнікаў рэ-дакцыі няма. У рэдакцыі паўнебны хаос, перабірыха, бруд

Пецярэнка вярнуўся з апачышкі. Ён зноў падпісвае газету

Трэба думаць, што брагінскі райком ЦК(б)З зоймца ціпер сур'ёзна рабо-тай і справамі рэдактара сваёй газеты, камуніста Пецярэнка.

Бяздзейнікі, людзі, якія залазаць у дзяржаўную кніжку, як у сваю ўлас-ную, не могуць і не павінны кіраваць партыйнай газетай.

У рэдакцыі „Калектывіста“ ўсё па старому

★ ★ ★ А. ЮШКЕВІЧ. ★ ★ ★

Раніца ў рэдакцыі чэрвеньскай раённай газеты „Калектывіст“ пачынаецца з расказвання анекдотаў. Усё супрацоўнікі збіраюцца ў адзін пакой і групуюцца вакол расказчыка. Напружаная цішыня памінуцца ўзрымаецца выбухам рогату.

Так праходзіць гадзіна, другая. Потым нехта ўспамінае, што гэта абедзень. Анекдоты слымяюцца, супрацоўнікі ідуць абедзень.

Устае пытанне: калі-ж людзі працуюць? У чэрвеньскай рэдакцыі так званая „гарачая парэ“ пачынаецца веча-рам, калі высяецца, што ў нумар які павінен выйсці заўтра, не адана нічога ні радка, і пачынаецца ляхманькавая елешка.

Былае так, што цэлыя дні работнікі рэдакцыі нічога не робяць. Напрыклад, сёння вышаў нумар газеты, чарговы нумар павінен выйсці праз два дні. Робіцца так. Адзін дзень рэдакцыя не ведае ў набор ні аднаго радка. Другі дзень — дзень вёрсткі нумара — да 2—3 тудзін займаюцца анекдотамі і рознымі размовамі, матэрыялаў жа здаюць толькі веча-рам.

Вечарам 30 чэрвеня сабраўся рэдакцыйная нарада. Намыслюецца план чарговага нумара, які выйдзе 2 ліпеня. Рэдактар прапануе правесці рэйд па правярцы вырошчвання маладняка на калгасных фермах. Вынікі рэйда павінны быць надрукаваны ў нумары за 2 ліпеня. Некаторыя таварышы. — і гэта зусім верна, — выказваюцца аб немагчымасці падрыхтаваць і правесці рэйд за такі кароткі тэрмін. Рэдактар настойвае на сваім.

Назаўтра людзі былі ў калгасах і к вечару наступнага дня ўжо рыхтаўся матэрыял „Рэйд“ быў праведзены. З першага погляду можна толькі назаўдросціць такой звышалератыўнасці рэдакцыі.

Але нумар 2 ліпеня ўсё-ж не вышаў. Не вышаў таму, што матэрыял „рэйда“ быў вельмі слабы. Прышлось яго дапаўняць і пераапрацоўваць.

Або вось другі, не менш характэрны факт. Рэдактар т. Пыко рашыў 21 чэрвеня зклікаць курсы рэдактароў насцен-

газет Хутарскага сельсавета. Добрао, патрэбнае мерапрыемства. Але як яно арганізуюцца? Да 20 чэрвеня ніхто ў Хутарскім сельсавеце нічога не ведаў пра курсы. Толькі 20 чэрвеня ў сельсавет выязджае работнік рэдакцыі. Не дагаворана аб памяшканні, аб харчаванні. Як і трэба было чакаць, курсы сарваліся.

Такава на ўсёй гэтай перпрыглыпасці сістэма работы рэдакцыі чэрвеньскага „Калектывіста“.

Галоўнае зло ў рабоце рэдакцыі ў адсутнасці ўсякай планакасці. Рэдактар Пыко і яго намеснік Касоўскі нават арыентаваны на не скажучь, якіх пытанняў будучы асветлены ў двух-трох чарговых нумарах газеты. План чарговага нумара складаецца, як правіла, за дзень-два да яго выхаду.

Большая частка газеты „Калектывіст“ запаўняецца артыкуламі работнікаў рэдакцыі і перадрукам. Вось прыклады.

У нумары за 21 чэрвеня надрукаваны дзевяць артыкулаў работнікаў рэдакцыі і толькі дзве селькорэўскія заметкі. У № 58 — шэсць артыкулаў работнікаў рэдакцыі і дзевяць невялікіх заметак селькорэў.

Нумар робіцца амаль выключна рукамі работнікаў рэдакцыі. Паміж выхадам двух нумароў работнікі рэдакцыі выяжджаюць на раён. У іх адно заданне — сабраць матэрыял. У калгасах бываюць адзін — самае большае два дні: трэба сцяпацца ў раён, бо інакш затрымаецца выхад нумара. Зразумела, што за адзін дзень работнік рэдакцыі не можа вывучыць работу калгаса, брыгады, і матэрыял атрымліваецца паверховы. Работнікі рэдакцыі ў час выездаў у калгасы „за матэрыялам“ не маюць магчымасці дапамагчы рэдакцыі калгаснай насценгазеты заняцца вучобай селькорэў і арганізацыяй селькорэўскага матэрыялу.

У выніку адсутнасці сістэматычнай работы з рабселькорамі рэдакцыя „Калектывіста“ атрымлівае мала рабселькорэўскіх тэкстаў. Работнікі рэдакцыі схільны тлумачыць гэта ўсім чым хочаце, толькі не сваёй дрэпнай работай з рабселькорамі. Работнік рэдакцыі т. Зысман

кнрыклад, так тлумачыць малы прыток лісем у рэдакцыю: «Зараз — сенаўборка і селькорам няма часу».

Другой прычынай слабай актыўнасці сельскагаспадарчых Чарвеньшчыны з'яўляецца тое, што рэдакцыя нічэ і да гэтага часу не дабілася належнага прагавання на пісьмы. Паўтараецца старая гісторыя. Рэдакцыя пасылала большую частку рабселькорскіх заметак на расследванне і назаўсёды забывае пра пасланыя заметкі.

Рэдакцыя не ведае і не вывучае сваіх сельскагаспадарчых. Таму ўсе заметкі, якія носяць рысы характару, пасылаюцца на расследванне. На працягу красавіка-ліпеня з Лідзенскага сельсавета атрымана 10 заметак (міжняя ліба). З іх надрукаваны толькі 2, а 8 пасланы на расследванне. З Раваніцкага сельсавета атрымана за той-жа час 14 заметак, надрукавана толькі 4; з Рудавіцкага атрымала 4 і ўсе 4 накіраваны на расследванне.

Як расследваюцца заметкі, пасылаемыя рэдакцыяй «Калектывіста», таворыць той факт, што на канец ліпеня не атрыманы адказы на 75 заметак, якія пасланы на расследванне ў студзені і лютым.

Агідна адносяцца да рабселькорскіх заметак і ў самой рэдакцыі. Уліч сельскагаспадарчых рэгістрацыю заметак і апраўку на расследванне, а тамсама перапіску з сельскагаспадарчымі **машыністка т. Гантман**. Астатнія, так званыя «апакаліпсавыя» рэдакцыяй работу з рабселькорскімі допісамі лічаць дробнай і заложнай для сябе справай. Вось што робіцца ў сталах пазнанай машыністкі-універсала Гантман і сакратара рэдакцыі **Ліўшыц**.

74 заметкі з рэдакцыяй «на расследванне» праляжалі ў рэдакцыі без усякага руху роўна чатыры месяцы.

У пачатку красавіка калгаснік Калтовіч Антон прыслаў у рэдакцыю заметку аб тым, што некаторыя калгаснікі калгаса імя Шміда не абавязлі коней. Толькі праз два тыдні ў рэдакцыі вырашылі, што рабіць з заметкай. 23 красавіка

нак на заметку з'яўляецца рэдактарская рэзалюцыя: «Коні». Расшыфроўваецца гэта даканчальная рэзалюцыя так: «Змясціць у падборку аб абавязальнасці коней у калгасах». Пісьмо палала да рэгістратара, потым да сакратара і, нарэшце, у ланку заметак пра жыўлагадоўлю. Два месяцы заметка праляжала ў гэтай ланцы: у рэдакцыі ўсе чакалі, пакуль з'явіцца падборка. Заметка ўстарэла і не ранаюць спіхнуць з вачэй. На заметку з'яўляецца другая рэзалюцыя: «Вайнішчэўскаму сельсавету на расследванне». Але і ў сельсавет гэта заметка не палала, яна ўваходзіць у лік 74 заметак, замарываных у рэдакцыйных сталах.

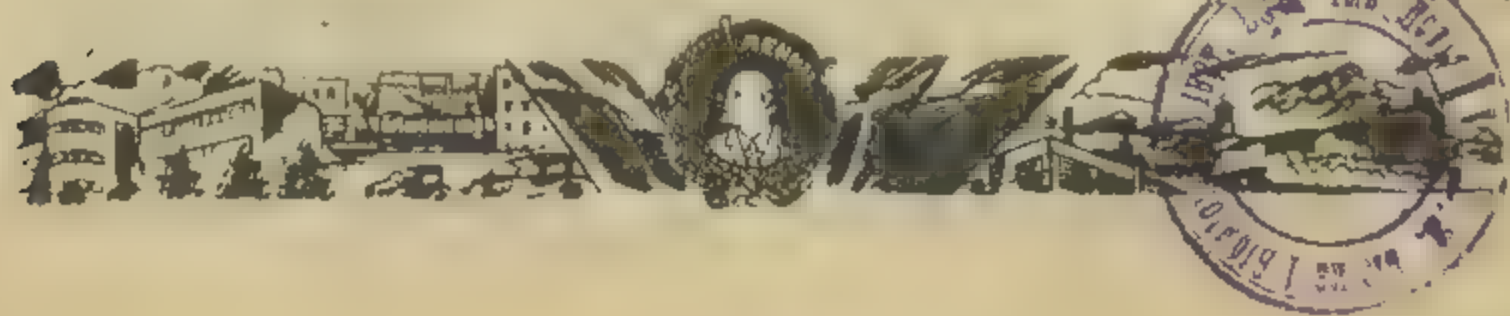
Сумны лёс напаткаў і заметку аб грубым зжыме самакрытыкі ў калгасе «Іскры Ільіча» (старшыня калгаса сарваў насценгасету і забаравіў рэдактарскую вышуканку насценгасету без яго папярэджання прагляду заметак). Замест таго, каб тэрмінова выслать свайго работніка правяральца гэту справу, рэдактар накіраваў заметку для расследвання ў міліцыю.

Аналагічная заметка (зрыў насценгасету) з калгаса «Ленінскі шлях» таўсама накіравана на расследванне ў міліцыю.

Ні першай, ні другой справай аб грубым зжыме самакрытыкі рэдакцыя не падлягла патрэбным заняцям самой. Аб гэтых фактах у газеце «Калектывіст» не было надрукавана ні радка.

Надамо яшчэ адзін факт. Многія селькоры прысылаюць у «Калектывіст» заметкі і просяць надрукаваць іх, не выкрываючы прозвішча селькора. Як-жа паступае рэдакцыя? Наперакор просьбе селькора і савецкім законам работнікі рэдакцыі закрасліваюць псеўдонімы і друкуюць пад заметкамі сапраўдныя прозвішчы сельскагаспадарчых. Няма чаго сказаць, арыгінальны метад барацьбы з псеўдонімамі прыдумалі ў «Калектывісце».

Пры цяперашнім становішчы рэдакцыя газеты «Калектывіст» не можа справіцца з выкананнем задач, якія ставяць перад сабой рэдакцыяй газетай. Патрэбна тэрміновае ўмяшанне Чарвеньскага райкома партыі.

ТРИБУНА ВОПЫТУ

★ ★ ★

ЯК МЫ РАСШЫРАЕМ ТЭМАТЫКУ ГАЗЕТЫ

□ □

С. РАТКЕВІЧ, В. РАМАНОВСКІ.

□ □

Калі прагледзець апошнія нумары нашай раённай газеты «Ударнік Дзяржыншчыны» і параўнаць іх з леташнімі нумарамі, няцяжка заўважыць, што тэматыка газеты стала значна багацейшай і расшыраецца з кожным нумарам.

Не так даўно тэматыка газеты абмяжоўвалася амаль выключна пытаннямі бытовых гаспадарча-палітычных кампаній. Калі прыходзіла вясна, старонкі «Ударніка Дзяржыншчыны» запаўняліся пераважна так званым «пасеўным матэрыялам», увосень—матэрыяламі аб уборцы ўраджаю і загатоўках і т. д. Амаць не асвятляла газета пытанні культуры, быту, работы школ, пытанні работы партыйнай арганізацыі раёна.

У афармленні нумароў панавалі метады падачы матэрыялу падборкамі і старонкамі. Бывалі нумары, у якіх змяшчаліся тры-чатыры падборкі, г. зн. узяты толькі тры-чатыры пытанні. Характэрнай асаблівасцю мовы газеты ў той час з'яўляецца загадна-крыклівы тон, грозныя загатоўкі і «шапкі».

У пачатку гэтага года рэдакцыя «Ударніка Дзяржыншчыны» паставіла задачу—рашуча палесшыць якасць газеты, палесшыць яе мову і расшырыць тэматыку.

Неабходнасць такіх змен дыктавалася катэгарычным патрабаваннямі нашых чытачоў: калгаснікаў і калтараўцаў, якіх прасілі і растуць з кожным днём. Ды і самі абставіны работы партарганізацыі, работы калгасаў, якія рэзка змяніліся ў параўнанні з мінулымі гадамі, пастойліва патрабавалі перабудовы работы газеты.

У Дзень друку 1935 года мы правілі канферэнцыю чытачоў «Ударніка Дзяржыншчыны». На канферэнцыях нашых сябраў надзвычай каштоўныя вы-

казванні чытачоў аб тым, што трэба зрабіць для палепшэння газеты. Гэтыя выказванні гавораць аб высокай патрабавальнасці нашых чытачоў—сёнешніх калгаснікаў і калтараўцаў, партыйцаў, комсамольцаў.

Вось што гаварыў аб «Ударніку Дзяржыншчыны» брыгадзір калгаса «Звязда», ён-жа комсамольскі арганізатар, Антось Казей, зватны чалавек, нашага раёна, які атрымаў прэмію Наркамзема СССР і «Комсомольской правды» за прынесены ў конкурс маладых брыгадзіраў:

«Мне шмат дапамагаюць у рабоце матэрыялы партыйна-комсамольскага аддзела газеты. У іх я знаходжу напрамак у арганізацыі комсамольскай работы і вучобы. Недахоп газеты ў тым, што яна мала паказвае на сваіх старонках асобных ударнікаў, знатных людзей нашага раёна. Трэба, каб газета сістэматычна паказвала работу лепшых людзей з нашых калгасаў, ударнікаў на полі, на ферме і т. д.»

Калгаснік калгаса імя Леніна тав. Рублеўскі больш за ўсё цікавіцца матэрыяламі аб гаспадарчым і культурным росце раёна. Газеце ён раіць завесці аддзел «Раён за дзень», у якім друкаваць найбольш важныя, цікавыя падзеі, факты, якія адбыліся ў раёне на працягу аднаго дня.

Калгасніку т. Івашыну з таго-ж калгаса

асабліва падабаецца ў газеце аддзел культнаходу. На старонках газеты апісваюцца культурныя, чыстыя, светлыя кватэры калгаснікаў, паказваюцца і гразныя, некультурныя кватэры, якія захаваліся яшчэ дзе-ні-дзе ў калгасе. Гэта прымушае частку адсталых калгаснікаў мяняць свае звычкі і прыздзіць свае хаты ў парадак па прыкладу перадавых.

Колас Антон — калгаснік калгаса «Прамень соцыялізма» — перш за ўсё цікавіцца, што піша раённая газета пра яго калгас, на якім месцы ідзе калгас у раёне. Але не думайце, што інтарэсы калгасніка Коласа не выходзяць за межы свайго калгаса. Зусім не так. Тав. Колас тут-жа працягвае газеце расшырыць аддзел «Па СССР» і друкаваць у ім больш паведамленняў і апісанняў новых вынаходстваў.

Такавыя некаторыя з шматлікіх выказванняў чытачоў нашай газеты. Гэтыя выказванні, спарады і патрабаванні чытачоў вельмі многа дапамагаюць нам у барацьбе за палепшэнне газеты.

Зразумела, пельга сцвярджаць, што «Ударнік Дзяржыншчыны» стаў узорнай газетай, адказваючай усім патрабаванням, якія ставіць сёння перад раённай газетай партыя, усім запросам сённяшняга чытача. Але многае ўжо зроблена.

Возьмем пытанні бягучых гаспадарча-палітычных кампаній. І ципер, зразумела, гэтыя пытанні, як і пытанні партыйнага жыцця, стаяць на першым плане ў нашай газеце. Тут, як і ў іншых матэрыялах, мы рашуча адмовіліся ад крыклівага заганага тону. Мы імкнемся ў селькорскіх дзіпсах і карэспандэнцых работніках рэдакцыі паказаць, чаму атам калгас ідзе перадавым, а другі адстае. Рэдакцыя патрабуе ад сваіх работнікаў глыбокага вывучэння таго пытання, пра якое трэба напісаць карэспандэнцыю. Гэтаму-ж мы вучым і нашых селькораў.

Такім чынам, палепшаючы якасць, а значыць, і дзейнасць матэрыялаў, мы мелі магчымасць без шкоды для справы зменшыць плошчу, якую раней займалі матэрыялы пра бягучыя гаспадарча-палітычныя кампаніі. Атрыманае ў рэзультат гэтага месца займаем матэрыяламі, высоўваючымі новыя пытанні, якія раней у газеце не ставіліся.

Пастаяннае месца ў кожным нумары адводзім аддзелу «Кароткія сігналы». Сюды ўваходзяць пісьмы селькораў калгаснікаў па самых рознастайных пытаннях. Пісьмы ў аддзеле друкуем кароткія і імкнемся падаць іх жыва. Асаблівую ўвагу аддаем загалоўкам над

«кароткімі сігналамі». Вось, напрыклад, некалькі такіх загалоўкаў: «На бок Шавель едзе!», «Туравец дэкларуе», «Рахункавод, касір і пяніца ў адной асобе», «Капрызы Пячонкіна», «Небясчечны кладаўшчык». Нашы загалоўкі не патрабуюць «ліквідаваць», «аддаць пад суд», «наклаці канец», але нямала выказваюць адносіны рэдакцыі і аўтараў да фактаў, апісаных у заметках.

Але селькоры ідуць у газету не толькі пра сябров, уборку, загатоўкі, не толькі пра факты, якія падыходзяць для аддзела «Кароткія сігналы». Вельмі часта селькоры ўнімаюць зусім новыя пытанні, якія маюць вялікае палітычнае значэнне.

У нас быў, напрыклад, такі факт. Адзін наш селькор з калгаса «Прабуждэнне» прыслаў у рэдакцыю пісьмо пра ўмовы работы калгаснага актывіста **Лобача** Пракопа. Тав. Лобач рэдагаваў калгасную пасценгазету. З работай спраўляўся добра. Тады выбралі яго старшынёй асабістых арганізацый. Справіўся і з двума нагрузкамі. Раз так, рашылі ў калгасе, дамо яму яшчэ нагрузак—выцягне! І ўзвалілі на т. Лобача камісію садзейнасці пракуратуры і лясной МОНР. У той-жа час т. Лобач—член праўлення калгаса і член сельсовета. Ацымі словам, «нагруклі» здольнага, каштоўнага работніка да таго, пакуль ён, натуральна, пачаў правальваць адну работу за другой. Тады пачалі актывіста Лобача «прапрацоўваць» за «бяздзейнасць».

Мы ў рэдакцыі сур'ёзна абмеркавалі пісьмо аб т. Лобачу. Таварышы ўспомнілі падобныя факты няправільнага скарыстання актывістаў у другіх калгасах. Рашылі выдзеліць пісьмо, надаўшы яму прынцыпова-палітычнае значэнне. Так каштоўнае селькорскае пісьмо падштурхнула нашу рэдакцыю, на прыкладу «Правды», пачаць друкаваць заметкі «На тэмы дня». Першая записка ў аддзеле «На тэмы дня» і была пра актывіста Лобача. Але мы ў записцы не абмежаваліся толькі даным фактам, а паставілі перад камуністамі, кіраўнікамі калгасаў, рад заадач выхавання актыва скарыстання актывістаў.

На працягу апошніх месяцаў мы рэгулярна друкуем заметкі і артыкулы

«На тэму дня». Вось некаторыя з гэтых заметак: «Аб раённай бібліятэцы», «Ці існуе ў горадзе клуб?», «На што скардзяцца дзеці» (аб назашкольным досугу дзяцей), «А дзе-ж памыцца?», «Пажары і пажарнікі», «Аб касе і бабцы» і інш. У большасці гэтых заметак скарыстаны факты, паведамленыя нашымі селькорамі. І сама рэдакцыя высюўвае пытанні для заметак «на тэму дня». Такія пытанні ўсплываюць пры наведванні работнікамі рэдакцыі розных устаноў і арганізацый, калгасаў.

Вялікую ўвагу цяпер наша газета аддае паказу знатных людзей раёна. Мы паставілі задачу—паказваць лепшых ударнікаў не толькі ў святочных нумарах, а сістэматычна. На працягу чэрвеня і ліпеня мы паказалі ў газеце дзялячыцу з калгаса «9 студзеня» **Марыю Сняжко**, якая выгалавала калгасу 207 цялят, трактарыстаў **Бандарзніка і Савічава**, свінарку свінафермы саўгаса імя Свердава **т. Белую**. Змясцілі нарысы пра некалькіх старыкоў-калгаснікаў, якія перажываюць у калгасе другую маладосць. Паказалі шчаслівых калгасных жаўцын, якія першых сваіх дзяцей нараджалі на полі, у хліве ля каровы, на сенажаці, а цяпер карыстаюцца хатамі-радзільнямі, яслямі, дзіцячымі садамі. Са старонак газеты загаварылі многадзетныя калгасніцы. Яны раскавалі маладым, як цяжка жылося жанчыне-сялянцы пры царызме і як радасна жыць і працаваць цяпер.

Вялікае месца ў апошніх месяцах у газеце займаюць пытанні культуры і быту калгаснікаў. Работа гурткоў калгаснай мастацкай самадзейнасці, чыстан калгасная хата, двор і вуліца, спортпляцоўкі, прыгожыя клубы, культура ў памяшканнях сельсоветаў і праўленняў калгасаў, калгасныя лазні, кіно—вось далёка няпоўны пералік пытанняў з галіны культуры і быту, якія асвятляе «Ударнік Дзяржыншчыны» на працягу апошніх месяцаў.

Да гэтага трэба дадаць, што ў **кож-ным нумары** друкуюцца аддзелы «**Па Совецкаму Саюзу**» і «**За мяжой**», праз некалькі нумароў даем фельетон у аддзеле «**Сумныя марты**» і заметкі «**На бытавыя тэмы**».

Пастаноўка новых пытанняў расшырыла тэматыку нашай газеты, зрабіла яе больш цікавай чытачу. У нас цяпер не знойдзецца такіх нумароў, у якіх ўсе чатыры поласы былі-б запоўнены трыма-чатырма падборкамі.

Нас запытаюць: як-жа вы на ўмовах раённай газеты спраўляецеся ўзнімаць столькі пытанняў? Зразумела, рабіць газету з рознастайнай тэматыкай значна цяжэй, чым выпусціць нумар, цалкам прысвечаны аднаму кампанейскаму пытанню. Але наш вопыт гаворыць аб тым, што расшырыць тэматыку мае **кагчымасць кожная раённая газета**.

У рэдакцыі «Ударніка Дзяржыншчыны» апрача рэдактара і намесніка працуюць пяць работнікаў. Таварышы толькі нядаўна прышлі ў газету з калгасаў і працуюць у газеце ад паўтара года да васьмі месяцаў. Спецыяльнай газетнай падрыхтоўкі не маюць. Але ўсе яны **старэжна працуюць над сабой**. Чытаюць мастацкую літаратуру. Кожны работнік рэдакцыі за месяц прачытвае не менш трох кніг—навінак мастацкай літаратуры. Некаторыя творы прачытаем і абмяркоўваем усім рэдакцыйным калектывам («Я люблю»—Аўдзеепка і інш.).

Рэдактар і намеснік рэдактара вучаць работнікаў, як правільна пабудаваць заметку, напісаць фельетон, карэспандэнцыю. Пасля рэдактарскага прыгляду матэрыялу кожны работнік рэдакцыі атрымлівае заданні не толькі па прынятых пазнаках артыкула, але і па асобных неадхонах стылю.

І ўсё ж мы лічым, што пастаноўка вучобы работнікаў нашай рэдакцыі знаходзіцца яшчэ не на патрэбнай вышыні. Многае нам яшчэ патрэбна зрабіць. Аднаго таго, што таварышы працуюць кожны асобна пад сабой, яшчэ мала, і зараз мы пачынаем рэгулярна праводзіць заняткі з усім рэдакцыйным калектывам. Вучоба работнікаў рэдакцыі, узняцце іх палітычнага, агульнаасветнага і культурнага ўзроўню — гэта галоўнае, што абумоўлівае поспех барацьбы за палітычна завоstrаную і культурную газету.

ГАЗЕТА БРЫГАДЫ Тараса ГАРАЯ

★ ★ ★ Ю. БЕЛКО. ★ ★ ★

Хто не ведае ў нас пра брыгаду тав. Гарая з калгаса «Совецкая Беларусь», Рэчыцкага раёна, пра брыгаду ініцыятара рэспубліканскага снаборніцтва калгасных брыгад, заваяваўшую перамогу ў гэтым снаборніцтве! Імя Тараса Гарая стала адным з найбольш папулярных імён вятных людзей нашай рэспублікі.

У брыгадзе т. Гарая ў часе веснавой сяўбы рэгулярна выходзіла штодзённая пасценная газета «За рэкордны ўраджай». Варта прагледзець веснавыя нумары гэтай пасценгазеты, як перад вачыма, як у люстры, устаюць баявыя дні барацьбы брыгады за першыя месцы. Але камп'ютэры гэты «За рэкордны ўраджай» не б'юць, лётаніе падзей, якія адбываліся ў брыгадзе. Пасценная газета была арганізатарам і непасрэдным удзельнікам барацьбы брыгады за першыя месцы ў рэспубліцы.

Вось што заявіў нядоўна Тарас Усцялавіч:

— Наша брыгада не змагла-б заваяваць рэспубліканскае першыя месцы, калі-б у нас не было баявой брыгаднай пасценгазеты.

Так высока ацэньвае работу брыгаднай пасценгазеты лепшы калгасны брыгадзёр Беларусі. Гэта высокая ацэнка ў поўнай меры заслужада пасценгазетай.

Вернемся да першых дзён веснавой сяўбы. Тады ў брыгадзе т. Гарая вышлі першыя нумары пасценгазеты. Пасценная газета зацікавіла калгаснікаў не толькі сваёй брыгадзёрскай, але і ўсяю калгаснай.

Ілюстраваны нумар пасценнай газеты калгаснай брыгады тав. Гарая.

Быў такі выпадак. Калгаснікі суседняй брыгады т. **Блішча**, убачыўшы вялікую дзейнасць пасценгазеты «За рэкордны ўраджай», прыйшлі прама к старшыні Засцяжнскага сельсавета тав. **Хвасчанка** і катэгарычна патрабавалі, каб і ў іх брыгадзе арганізавалі пасценную газету.

А то добрае снаборніцтва выходзіць — катэгарычна калгаснікі, — у брыгадзе Гарая газета вуць якія справы робіць. Зразумела, Гарай апыраўдзіць нашу брыгаду.

Пасценная газета была створана і ў двух астатніх брыгадах калгаса.

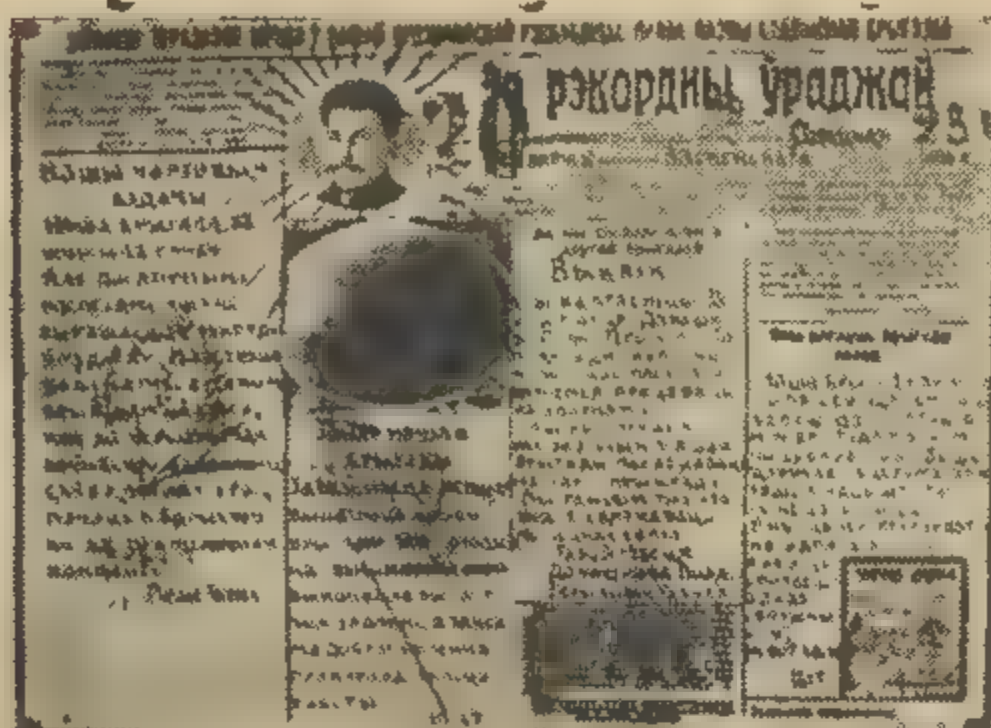
Перад намі 24 нумары пасценгазеты «За рэкордны ўраджай», выпушчаныя ў часе веснавой сяўбы. Пасценная газета за гэты перыяд не зрабіла ні аднаго прагону. Больш таго, быў час, калі выходзілі два нумары ў дзень.

Адна з лепшых і дзейных якасцей пасценгазеты «За рэкордны ўраджай» — гэта не сапраўдная апэратыўнасць. Пасценная газета чула і быстра рэагуе на кожную важную падзею ў брыгадзе. Ні адзін агрэх, ні адно спазненне калгасніка на работу, таксама як і ні адзін факт ўзровень работы не астаюцца незаўважанымі пасценгазетай.

У самы ранні час, калі ледзь рухавец на ўсходзе зорак, калгаснікі перад выхадом на работу ўжо чытаюць свежы нумар пасценгазеты. Не пытаючыся ў брыгадзёра, яны з газеты ведаюць, што

Адзін з нумароў пасценнай газеты брыгады тав. ГАРАЯ.

20-ты нумар брыгаднай насценгазеты калгаса «Совацкая Беларусь», Рэчыцкага раёна.

трэба сёння рабіць: колькі і дзе ўзараць, колькі і чаго пасеяць. З насценгазеты яны даведваюцца і аб тым, як брыгада працавала ўчора, пра парадковых калгаснікаў і пра адстаючых. І на ўсё гэта трацяцца літаральна хвіліны: вядзе калгаснік паціц каля, пакуль конь наліецца вады—насценгазета прачытана. Трэба дадаць, што насценгазета «За рэкордны ўраджай» пісалася грамадзянскімі простамовай, чытальным почаркам. Заметкі ў насценгазеце былі кароткія і ўсяго ў нумары іх змяшчалася не больш пяці.

Перамога сама не прышла ў брыгаду. І калі перагортваеш цяпер нумар за нумарам штодзенку «За рэкордны ўраджай», гэта ўстае з асаблівай сілай, выкліваюць яркія вобразы барацьбы лепшай часткі калгаснікаў брыгады Гараса Гарая з адзіночнымі парушальнікамі працоўнай дысцыпліны, з «пазнякамі» і «першымі ззаду», з «адсталымі, якіх біюць» і «героямі чарапах і галошы». У першым нумары насценгазеты, яны вышаў 9 красавіка, ёсць невялікая заметка, якую мы падамо поўнасьцю:

«Пазнякі».

«Калгаснікі Ярац Дзям'ян, Ляшчынскі Пятро і Бышык Цярэшка часта позіяцца на работу. Яны выконваюць «нормы лодыраў і прегульшчыкаў». У нашай брыгадзе такім месца няма».

Пад заметкаю нарысавана карыкатура: вялікая галоша і ў ёй сядзіць адзін з «пазнякаў»—Дзям'ян Ярац. Можна сабе ўявіць дзейснасць штодзенкі, калі

праз янаць дзён у № 6 насценгазеты чытаем такую заметку.

«Лепш на гадзіну раней, чым на хвіліну пазней» — кажа Ярац Дзям'ян, аб якім мы пісалі ў першым нумары Цяпер Дзям'ян на рабоце выязджае першым. Так дапамагла наша газета».

Але калі Дзям'ян адразу змяніў свае адносіны да работы, то Пятро Ляшчынскі ўсё аставаўся «пазняком». Тады насценгазета скарыстоўвае апошні, самы

моцны трюк уздзеяння—заносіць Пятра на чорную дошку. А яшчэ праз некалькі нумароў чытаем, што і Пятро перастаў быць «пазняком».

«Пазнякі!»—гэта трапілае народнае слова, ужывае насценгазетай, набыло ў калгасе новы сэнс. Калі раней пазнякамі называлі гасцей, што спазніліся на вяселле, то цяпер гэтым словам клічуць нядбайнікаў, зрыўшчыкаў калгаснай работы.

Розныя людзі па-рознаму рэагавалі на крытыку газеты. І, перагортваючы камплект штодзенкі «За рэкордны ўраджай», сустракаем нумар, на якім вялікімі літарамі выведзена: «**Унечарговы выпуск**». Што-ж здарылася? Скупымі радкамі рэдкалегія растлумачвае, у чым справа.

«Наша штодзенка паказала лепшых ударнікаў у барацьбе за тэмпы і якасць сяўбы. Але газета выкрыла і рад фактаў злачынных адносін да нас, выявіла рад бракаробаў. Безумоўна, што насценгазета апошнім не спадабалася. Доказам гэтага можа служыць таяжны ўчынак Стрыжана Андрэя, які выканаў гнусны акт, сарваўшы папярэдні нумар насценгазеты».

Тут-жа змешчана патрабаванне прыцягнуць да суровай адказнасці Стрыжана Андрэя. А заўтра зноў вышаў нумар насценгазеты і з яшчэ большай сілай абрушваецца насценгазета на лодыраў і бракаробаў.

Але не многа ў брыгадзе Тараса Гарай гультасу і нядбайнікаў. Іх—нязначныя адзінкі. Таму большая частка матэрыялаў насценгазеты «За рэкордны ўраджай»—гэта заветкі пра лепшых людзей брыгады, пра слаўных ударнікаў і ўдарніц веснавой сяўбы. І многім дзесяткам калгасных насценгазет трэба вучыцца ў насценгазеты брыгады т. Гарай ўменню паказваць лепшых людзей—ударнікаў і ўдарніц.

Наглядзеце, які аўтарытэт дапамагае ствараць насценгазета знатнаму чалавеку брыгады—інспектару якасці Насці Гарай.

Лепшая ўдарніца брыгады Насця Гарай не адразу згадзілася быць брыгадным інспектарам якасці.

— Як гэта я буду мужчынам указваць, як трэба праць і сець.—апаважалася Насця.

Насці патрэбна была дапамога. Трэба было папярэдзіць насмешкі і кпіны з яе з боку некаторых адсталых калгаснікаў. Трэба было акружыць Насцю ўвагай, кланатамі, ствараць ёй аўтарытэт. Першай за гэту справу ўзялася насценгазета і выканала яе з гонарам.

Вось, напрыклад, записка з нумара насценгазеты за 13 красавіка:

«Стрыжан Максім у пагоні за соткамі забываецца не якасць работы. Гэта заўважыла інспектар якасці тав. Гарай Насця. На зробленую заўвагу Максім адказаў матам. Такія паводзіны Стрыжана Максіма ГАНЬБЯЦЬ БРЫГАДУ (падкрэслена намі.—РЭД.) і зрываюць спяборніцтва».

Наўрад ці трэба што-небудзь дадаваць да гэтай невялічкай і вострай заветкі.

Абраза лепшай ударніцы Насці Гарай адным членам калектыва ёсць ганьба для ўсяго калектыва—так ставіць пытанне насценгазета. Так яна гых улае ва ўсім калектыве пачуццё адказнасці за кожнага свайго члена. Так, улічваючы па-

мылкі аднаго свайго члена, расце і выхоўваецца ўвесь калектыў.

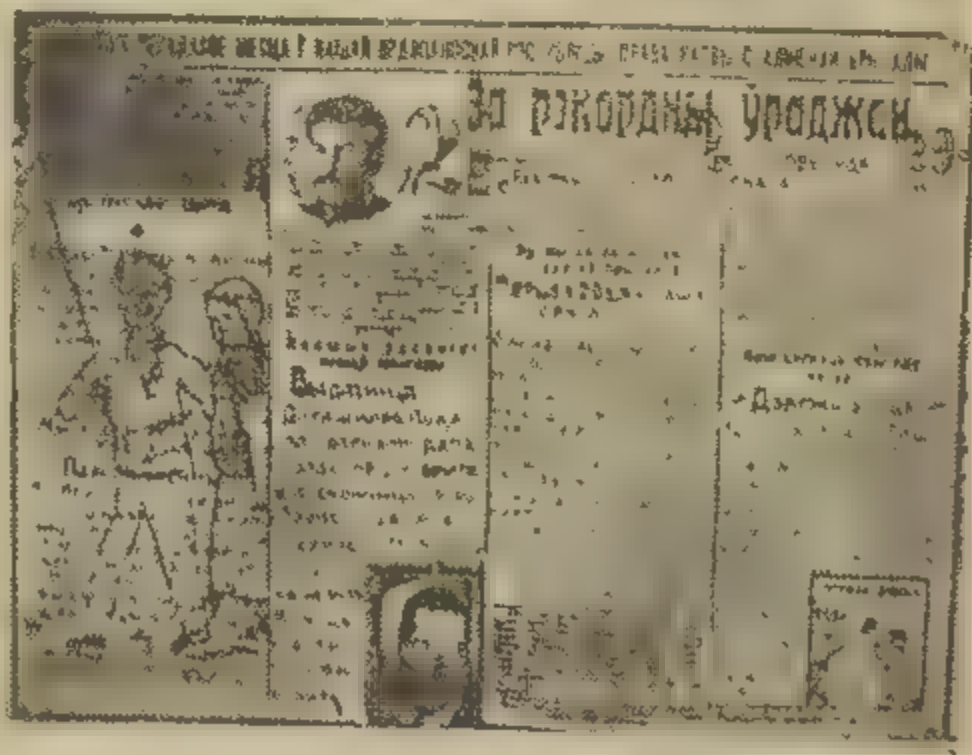
Больш у насценгазеце не сустракаецца матэрыялаў пра дробныя адносіны да Насці Гарай. Але насценгазета не забыла пра яе. Некалькі раз на працягу месяца штотдзенька вярочаецца да Насці Гарай, паказвае яе ўзорную работу, заклікае на чырвоную донку гонару.

Таксама сістэматычна піша газета пра другіх ударнікаў і ўдарніц брыгады: Дарашкеву Полю, Гарыловіч Ганулю, Блішча Івана, Ціта Владзімера і інш. У кожным нумары змяшчаюцца аддзельныя пра тых, хто паказаў высокую якасць і не адстаў у тэмпах. Што новы нумар, то новыя прозвішчы перадавікаў.

Насценгазета «За рэкордны ўраджай» хоўвае калгаснікаў не толькі на прыкладах сапраўды сацыялістычных адносін да калгаснай работы, да грамадскага лабра. Насценгазета падмячае часта самыя дробныя праяўленні ў асобных калгаснікаў перажыткаў ідыятазма жыцця даражэлюччай вёскі і вядзе з імі барацьбу.

Для прыкладу можна падаць такі факт.

Адным з лепшых ударнікаў у брыгадзе з'яўляецца Захар Чарняк — і нормы перавыконвае, і якасць яго работы добрая. Але ў Захара ёсць адна слабасць: любіць лаяцца «матам». І 10 кастрычніка ў насценгазеце з'яўляецца записка аб Захару Чарняку. Насценгазета

Нумар насценгазеты брыгады тав. ГАРАЯ, прысвечаны падрыхтоўцы да першамайскіх свят.

адзначае яго добрасумленную ўдарную работу і тут-жа піша, што калгаснік лаяцца не павінен, тым больш перадава калгаснік.

Неабходна спыніцца на мастацкім афармленні насценгазеты «За рэкордны ўраджай». Гэтаму важнаму пытанню рэдкалегія аддае выключную ўвагу і скарыстоўвае ўсё магчымае для таго, каб нумар быў прыгожым, па-мастацку аформленым.

Амаль у кожным нумары ёсць карыкатура ці рысунак. Тэмы для іх рэдкалегія бярэ з заметак, якія змяшчаюцца тут-жа. Большасць карыкатур задуманы востра і ядрэна выкананы. Карыкатуры і малюнкi расфарбоўваюцца каларовымі карандашамі.

Вось некалькі прыкладаў. На дарозе сідзе фурманка. Жанчына абодвума рукамі ўціпаеся за драбіны і цягне калёсы назад. Гэта карыкатура. Фурманка азначае брыгаду, жанчына—калгасніцу Якаўлеву Насцю, якая «адстае ў рабоце і цягне брыгаду назад».

Або такая карыкатура. Поле бязьлізны заяц. Два чалавекі з усіх сім даганяюць яго. Так раскрытыкаваны калгаснікі Цітавец Тарас і Ляшчынскі Павел, якія аднойчы кінулі работу і некалькі гадзін ганяліся за зайцам.

Рэдактар насценгазеты т. Мамчыц К.

мае фотаапарат і робіць здымкі лепшых людзей брыгады, і ілюструе імі насценгазету. Некалькі раз змешчала фоты брыгадзіра т. Гарая, Насці Гарай, Даропкавай Паліны. Ёсць і сюжэтныя здымкі. Напрыклад, «інспектар якасці т. Н. Гарай правярае работу», «Калгаснікі ў вольны час» (гуляюць у японскі більярд), «Брыгадзір і звеннявыя чада гуляюць дзённую работу». Ёсць групавыя здымкі лепшых калгаснікаў брыгады.

Ва ўсім—у апрацоўцы заметак і ў мастацкім афармленні нумара—відны любоўныя клопаты рэдкалегіі, яе рэдактара т. Мамчыца аб тым, каб насценгазета як можна лепш уплывала на калгаснікаў, была больш дзейснай. Трэба сказаць, што намаганні рэдкалегіі, актыва селькораў насценгазеты не дарэмны.

Калгаснікі брыгады Тараса Гарая любяць і наважаюць сваю насценгазету. Слова насценгазеты «За рэкордны ўраджай»—аўтарытэтнае слова. Да яго чула прыслухоўваюцца калгаснікі, кіраўнікі калгаса і брыгады. А гэта галоўнае чаго павінны жадаць і дабівацца рэдкалегія і селькоры кожнай насценгазеты.

ЗА 80.000 ВАГОНАУ ШТОСУТАЧНАІ ПАГРУЗКІ

Крытыкаваць адкрыта, чэсна, да канца

★ ★ ★ Р. СІМХОВІЧ. ★ ★ ★

Капітальны і сярэдні рамонт 250 тагарных вагонаў — вось вытворчая праграма вагонрамонтнага завода імя Мясінікова на трэці квартал. У ліпені завод павінен быў даць 80 апрамантаваных вагонаў. Аднак, на 25 ліпеня было выпушчана з рамонту толькі 37 вагонаў. Яксаці, рамонту была дранная Даволі сказаць, што з 37 апрамантаваных вагонаў 36 мелі па 8—12 дэфектаў. За першую декаду жніўня замест планавых 26 вагонаў апрамантавалі толькі 17. Такім чынам тварыў на заводзе не ліквідуюцца, а палдыбляецца.

На заводзе выходзіць друкаваная шматтыражка «За здаровы вагон» (рэдактар т. Завялевіч). Ёсць і нізавыя брыгадныя газеты. Што-ж робіць заводскі друк, каб дакамачы папугаванай арганізацыі, кіраўніцтву завода, асабліва пачаць прырыць, палешыць работу завода?

Трэба сказаць, што работнікі заводскага друку і ў першую чаргу рэдакцыя шматтыражкі «За здаровы вагон» не разумеюць таго, што «недахопы работы транспорта необходима ўскрываць пры дапамозе смелай і рашучай самакрытыкі. Без крытыкі ісці наперад нельга» (СТАЛІН). Шматтыражка не мабілізавала нізавыя газеты і рабкораў завода на барацьбу з тымі істотнымі недахопамі і ападкамі, якія ёсць на заводзе. Факты недысцыплінаванасці, неарганізаванасці і расхлябанасці ў рабоце сур'ёзна, ма-большавінску не крытыкуюцца.

Нізавыя масценыя газеты на заводзе выходзяць вельмі рэдка. Большасць масцёных газет рабкораўскага асяродка не маюць. На сігналы друку ніхто не рэагуе.

Вось газета «За тэмпы і якасць» брыгады майстра Хвалі. Яна некалькі раз сігналавала аб тым, што ў сталенным цэху працуюць дах, заліваецца варштат, матэрыялы і інструменты. Тры разы пісала газета, што фрэзаваць нештат, які ёсць у цэху, не выкарыстоўваецца. Сігналы газеты асталіся нязначным гукам. Начальнік цеха Позняк і

Тав. Голуб—рэдактар масценгазеты ўцільцэха завода імя Мясінікова. Адна з лепшых планерыстак завода, зрабіла 32 палёты на планеры. НА ЗДЫМКУ: тав. Голуб за варштатам.

майстар Хваль не рэагуюць на заветкі рабочых.

Многія рабочыя баяцца адлуча пісаць у газету пра недахопы работы ў цэху. Заветкі падпісваюцца псеўдамі выключна процівапачам. Работы Тумаза імяна ваявіў рэдактару газеты.

— Пра майстра Хвалі ёсць што напісаць у газету, але я баюся потым а барапоў рот скруціць, лепш не буду яго крытыкаваць.

Такія факты ёсць не толькі ў сталенным цэху.

— Нашы рабочыя-атапленцы — гаворыць рабкор тав. Локец, — баяцца пісаць у газету.

Баязь крытыкаваць выклікана тым, што на заводзе было некалькі спроб ганення на рабкораў і рэдактараў. Адын з рэдактараў т. Хоміч разлівае Майстар Якутовіч лепшую работу даваў заўсёды свайму брату Рабочым, бачаі гэтым абураны. Я, як рэдактар, прабіў Якутовічу заўвагу. Гэта яму не спадабалася, і зараз, калі я пачаў нарада выконваю дадатковую работу, ён заўсёды гэту дадатковую работу выкарыстоўвае.

Тав. Берковіч Ісак — лепшы ўдарнік за-
вода імя Мяснікова—член менскага гарад-
скога савета. НА ЗДЫМКУ: тав. Берковіч
рамантуе пасажырскі вагон.

У адной з заметак газеты «За здаро-
вы кузаў» вагона-рамонтнага цэха пі-
салася, што рабочы Мазуркевіч зраў і
прагу і падарваў работу на рамонтны
таварных вагонаў. На гэту заметку ніх-
то не рэагаваў. Прафорт т. Лішай зая-
віў нам: не было часу займалася заме-
ткай, і ўраўнаважана іх было тры і
іхходы праходзіць.

Выходзіла раней газета ў электрама-
ратным цэху. Яна мела актыўны харак-
тар з вельмі чалавек. Газета выкрывала не-
дахопы работы на асабных участках,
а рэагаванні на заметкі не было. Праз
некаторы час класава-варожыя элемен-
ты спеціалізаваў газету. І ўся работа
заключалася. Рабочыя пачалі пісаць. Шмат-
тыражы «За здаровы вагон» прайшла
чым усяго гэтага. Яна не пачыла на-
ват патрэбным выступіць на старонках
газеты супраць вывадкі класавата вора-
га. Палітычная блізарукасць газеты
прывяла да таго, што на заводзе з 18
існаваўшых пісавых газет фактычна вы-
ходзіць 5-7.

Як разумець некаторыя пазавыя га-
зеты завода сваё задачы па развіццё
імя «самакрытыкі, уцвярджэнню рабкораў у
работу газеты? У газеце «За тэмпы і
якасць» — сталінскага цэха — змяшчалі
«спіс лепшых ударнікаў і адстаючых»

У спіс лепшых ударнікаў занесены тыя,
хто напісаў адну заметку ў газету або
выпісаў газету. У спіс адстаючых зане-
сены рабочыя Палонскі, Дашкевіч і ін-
шыя за тое, што яны не далі заметак у
нашэцкі газету. Між тым Палонскі і Даш-
кевіч ударнікі на вытворчасці. Партарга-
нізацыя завода і шматтыражы «За здо-
ровы вагон» прайшлі менавіта гэтага неда-
чэпальнага скажэння прынцыпаў рабо-
ты большавіцкага друку.

Камуністы і комсамольцы не прыма-
юць ніякага ўдзелу ў рабоце пісавога
друку. У стандартным цэху звыш 20
комуні таў і комсамольцаў, але ні адзін
з іх не піша ў газету пра недахопы ра-
боты цэха.

Дрэнна мдуе заводскім друкам і парт-
ком. Нават калі нарада рэдактароў да-
ла да ведама партыйнага камітэта, што
парторгі Шабалінскі, Руманаў і Турэцкі
не кіруюць работай пісавога друку, пар-
тыйны камітэт не звярнуў на гэта ні-
якай увагі.

Дрэннае партыйнае кіраўніцтва завод-
скім друкам адбілася і на рабоце шмат-
тыражы «За здаровы вагон». Газета не
мае моцнага актыва рабкораў. Рабкоры
самі мала пішучы ў газету. Рэдактар або
яго вачаснік пачаўраць з рабочымі, са-
слоў пачаўраць заметку і падпісваюць
іх прозвішчы.

За чэрвень і ліпень выйшла 8 нумароў
газеты. На старонках гэтых газет мы
знаходзім па адной ці дзве заметкі, якія
выкрываюць асабных недахопы рабо-
ты на заводзе. Праўда, у нумары ад 22
ліпеня газета спеціалізавалася ад звыш-
нанні ўказанняў т. Кагановіча. Але ні
партком, ні адміністрацыя завода не ра-
тавалі на гэтыя сігналы, а газета не
давала справу да канца. Можна прывес-
ці рад фактаў, калі на сігналы газеты
не рэагуюць на месцы і больш, а парт-
ком з гэтым відам звыш «самакрытыкі»
не вядзе ніякай барацьбы. Так «выкон-
ваюць» на заводзе імя Мяснікова ўка-
занне т. СТАЛІНА, што «крытыка і сама-
крытыка—ключ, пры дапамозе якога мы
ўскрываем і знішчаем недахопы соцыя-
лістычнага будаўніцтва і ідзем наперад.
У гэтым сакрэт нашага прагрэсу».

Шэфства над транспартам павінна ўзначаліць газета

(АДКРЫТАЕ ПІСЬМО РЭДАКТАРУ ШМАТТЫРАЖКІ «ВАРАШЫЛАВЕЦ»)

Тав. Фелер!

У жніўні на сходы нашай дэпоўскай партыйнай арганізацыі па пытанню барацьбы з аварыямі і аварыйшчыкам прысутнічалі прадстаўнікі і вашага завода. Мы па-большэцку крытыкавалі пільную работу і аб'ём работу машыністаў і аварыйшчыкаў. Прадстаўнікі вашага завода ўзялі на сябе абавязаньства: дапамагчы палізіць работу дэпо, перадаць брыгадам пільны сваёй работы, узялі на сябе шэфства над паравозамі.

Нв — 15, СУ — 20094. П. — 65. Ш — 657 і Ов — 4022 з т.я. каб дапамагчы брыгадам гэтых паравозаў пільне ў перадачы.

Але... Прадстаўнікі вашага пачыналі ў дэпо, пагаварылі са кваліфікаванымі брыгадамі і на гэтым уся ініцыятыўная работа скончылася. Заводская газета «Варашылавец» зусім уігучыла тое, што завод шэфствуе над транспартам.

Наш любімы правадыр т. Сталін на чымсь чыгуначнікаў у Крэмлі, даўшы ім работу транспарта за апошні час, дастаў перад ім канкрэтную задачу — грузы і вазіць 75 — 80 тысяч вагонаў у суткі. Гэта адначасна да мноства арганізацый і работніц транспарта на друку і друку шэфтуючых арганізацый, якія павінны адчуваць адказнасць за работу транспарта і практычна дапамагаць у рабоце па яго ўмацаваньню.

Між тым у шматтыражцы «Варашылавец», якую ты рэдагуеш, нічога няма па пытанню шэфства над транспартам. Гэта не мабільнае рабочых завода імя Варашылава на выкананьне ўзятых ім абавязаньстваў.

Чаму-б, тав. Фелер, не звязацца вам

Рэмонт таварнага вагона на менскім вагона-рамонным заводзе імя Мяснікова.

дэпоўскай шматтыражкай, з нізавымі газетамі і рабочымі дэпо, каб перадаць нам лепшы вопыт друку вашага завода і гэтым самым дапамагчы нам разгарнуць самакрытыку такім чынам правадыр партыі тав. Сталін? Чаму-б нам не арганізаваць абмежаваныя поласы аб рабоце лепшых падзей завода і дэпо? Або, даконт звязаць у вашай газеце тых, хто практычна дапамагае ў рабоце транспарта, лепшы вопыт работы па шэфстве над адной з паравозных брыгад.

Тав. Сталін указваў: «Справа транспарта — справа ўсёй краіны».

Гэта значыць, што за ірэнную работу і шмат дэпо яна адказнасьць і ваш завод, які шэфствуе над дэпо.

Зварачаючыся да цябе, тав. Фелер, з гэтым лістом, я хачу выказаць увагу і другіх рэдактароў фабрычна-заводскіх газет на ініцыятыўнай дапамозе транспарту, на практычным ажыццёўленьні шэфства.

З тав. прывітаннем

Н. Ф. СТРЕЛЬЧАНКА — рэдактар газеты «Чырвоны чыгуначнік» (Менскага паравознага дэпо).

Для чаго існуе Белпаліграфтрэст?

У сакавіку вышаў першы нумар раённай газеты «**Сталінец**» новаарганізаванага Журавіцкага раёна. Па тэрміну, які прайшоў з таго часу, можна меркаваць, што арганізацыйны перыяд газеты перажыла. Але гэта не так.

Рэдакцыя і друкарня і па гэты дзень знаходзіцца ў адным памяшканні. Збіўшыся ў кучу працуюць над матэрыяламі работнікі рэдакцыі, а тут-жа сцюбач грукаець друкарская машына. Можна ўявіць, як гэта спрыяе якасці работы рэдакцыі.

Некалькі раз я ставіў перад райвыканкомам пытанне аб прадастаўленні рэдакцыі і друкарні больш-менш падыходзячага памяшкання. На ўсе просьбы ў райвыканкоме адказваюць нязменным: «Пачакай, сам бачыш: памяшканні няма. Не бойся — не забудзем рэдакцыю». Так праходзіць месяц за месяцам. Амаль усе раёныя ўстановы ўжо атрымалі памяшканні, а для важнейшай у раёне ўстановы — рэдакцыі газеты — памяшкання не знаходзіцца.

Штат рэдакцыі не ўкамплектован. Ёсць рэдактар, намеснік, інструктар сельскагаспадарчага адзела і сакратар. Патрэбен карэктар і інструктар па рабоце з рабселькорамі і пісьмамі. Але мы не можам узяць гэтых надзвычай неабходных работнікаў, бо рэдакцыя не мае сродкаў. Аб гэтым пастараўся Белпаліграфтрэст.

Справа была так. У часе арганізацыі раёна паведамілі, што друкарская машына будзе нам дастаўлена з Заслаўя. Перавозка і ўстаноўка машыны ўскладены на Белпаліграфтрэст. Рэдакцыі-ж адпущаны адпаведныя грошы для аплаты гэтай работы. Чакаем месяц, другі — машыны няма. Газету выпускаць трэба. Тады мы ўзяліся за перавозку машыны самі. Перавезлі, устанавілі, затрацілі каля двух тысяч рублёў.

На небакхіле палёўцаца Белпаліграфтрэст. «Як, вы ўжо самі машыну перавезлі? Добра. Нам клопату менш будзе. А грошыкі ўсё-ж ганіце нам. Вам-жа

адпущаны грошы для выплаты Белпаліграфтрэсту за перавозку і ўстаноўку машыны».

Людзі разважалі зусім слакойна, без усякага намеру жартаваць. Зразумела, рэдакцыя наадрэз адмовілася плаціць Белпаліграфтрэсту за работу, якой ён не выканаў. Дый грошы, вызначаныя на перавозку машыны, затрачаны.

На гэтым размова з Белпаліграфтрэстам і скончылася. У трэсце, відаць, рашылі, што лепш дзейнічаць, чым размаўляць. Праз некалькі часу я даведаўся, што з рахунка рэдакцыі па распараджэнню Наркамфіна БССР пераведзена Белпаліграфтрэсту 2.070 руб.

Учынак Белпаліграфтрэста падобен на грабежніцтва сярод белага дня. За такія ўчыны вінаватых трэба судзіць. Але нам ад гэтага не лягчэй, пакуль суд ды справа — рэдакцыя не мае грошай для выплаты зарплаты ўсяму штату работнікаў рэдакцыі.

З'яўляецца сумненне — у чым-жа функцыі Белпаліграфтрэста? У тым, каб абслугоўваць раёныя газеты, ці ў тым, каб перакаджаць ім у рабоце? Ужо колькі часу мы хадайнічаем перад Белпаліграфтрэстам аб прысылцы нам прыфтоў, якіх не хапае. Напрыклад, у нас няма літары «І». Яе хапае толькі на палову паласы. У матэрыялах астатніх паўтара палос прыходзіцца ставіць рускае «и». Вельмі мала загалоўчаных шрыфтоў. На ўсе нашы просьбы ў трэсце адказваюць:

— Пачакайце, прыйшлем прыфты.

Доўга, відаць, давядзецца чакаць. Мы не патрабуем немагчымага, але і на нашы зусім скромныя і законныя просьбы Белпаліграфтрэст не зварачае ніякай увагі.

Для чаго існуе Белпаліграфтрэст? Вось пытанне, якое хваляе не толькі мяне, але і многіх рэдактароў газет. Пара сур'ёзна заняцца людзьмі, якія кіруюць гэтым трэстам.

Ф. КУРПЯК —
рэдактар журавіцкай раённай газеты «**Сталінец**».

ПІСЬМЫ У РЕДАКЦІЮ

Ад курсаў патрабую большага

Задачы вярэньнага паліпшэньня раённых газет у адпаведнасці з магутным палітычным і культурным ростам калгаснага сялянства патрабуюць павышэньня ведаў газетных работнікаў, у першую чарту рэдактароў газет. Выкананню гэтай задачы ў вялікай ступені павінна спрыяць скліканне пры КІЖ імя Кірана двухмесячных курсаў перападрыхтоўкі рэдактароў і намеснікаў рэдактароў раённых газет. Тым з большай сілай трэба сціня крытыкаваць недахопы, якія ёсць у рабоце курсаў.

Курсы пачалі работу 1 жніўня. Займаюцца 42 курсанты. Ужо прайшло 20 вучэбных дзён. Трэба прама сказаць, што за гэтыя 20 дзён вучобы мы, курсанты, маглі-б атрымаць значна больш, чым атрымалі.

Галоўнае зло ў рабоце курсаў — **арганізацыйныя непаладкі**, якія, відаць, прынялі хронічны характар. Вучэбны дзень курсаў толькі шэсць гадзін, але і гэтыя шэсць гадзін часта не скарыстоўваюцца. Часта зрываюцца лекцыі з прычыны спазнення ці няяўкі выкладчыкаў. Асабліва гэта датычыць выкладчыкаў газетных дысцыплін.

Курсанты не разбіты на групы па адукацыі. У адной групе займаюцца рэдактары, скончыўшыя КІЖ, маючы вялікі стаж газетнай работы, і маладыя газетныя работнікі.

Павысіць якасць выкладання

20 дзён працуюць ужо курсы рэдактароў газет пры КІЖ'ы БССР. За 20 дзён курсанты не даведаліся нават, хто сагадчык курсаў. Ужо гэты адзіны факт гаворыць аб дрэннай арганізацыі курсаў. Спынюся на якасці выкладання.

Вывучаем **эканомпалітыку**. Дысцыпліна вельмі важная. Але выкладанне гэтай дысцыпліны пастаўлена так дрэнна, што карысці курсанты атрымліваюць вельмі мала. Лекцыі па эканомпалітыцы пабудаваны выключна на лічбах, прычым лічбы падаюцца без іх глыбокага аналізу. Курсанты паспісвалі на дзесяці лекцыях Матусевіча па два сшыткі і ўсё аднымі лічбамі.

Дрэнна пастаўлена выкладанне газетных дысцыплін. За 20 дзён вучобы мы

не зусім прадумала вучэбная праграма курсаў. З першых дзён заняткаў некалькі гадзін было адведзена эканомгеаграфіі СССР. Няма чаго і гаварыць, наколькі гэта неабходная дысцыпліна. Нам, газетным работнікам, кожны дзень прыходзіцца сустракацца з дзесяткамі паведамленняў аб новых пабудовах у СССР, аб экспедыцыях, адкрыццях новых залежаў і т. д. А веды-ж нашы па эканомгеаграфіі зусім нізкія. Гэтага не ўлічыла арганізацыя курсаў, бо лекцыі па эканомгеаграфіі адразу-ж спыняліся.

Колькасць вучэбных гадзін па вывучэнню прыфтоў, па-мойму, трэба скараціць. А то нам чытаюць лекцыі аб назвах рознага выгляду прыфтоў, якіх няма ў большасці друкараў раённых газет. Замест гэтага трэба расшырыць праграму па дысцыпліне «Мова газеты». Вось у гэтай галіне кожнаму з нас неабходна грунтоўна падвучыцца. Трэба таксама навучыць рэдактароў як пісаць нарысы, фельетоны і інш.

Нарэшце, апошняе заўвага. Пры КІЖ ёсць кабінет друку. Аб ім ніхто не гаворыць курсантам, і курсанты ў ім не бываюць, бо кабінет адчынены толькі ў часе лекцый, калі курсанты заняты.

Курсант Ю. СНЫТКО.

праслухалі толькі дзве лекцыі па газетных дысцыплінах, астатнія сарваліся з-за няяўкі лектароў.

Няма **наглядных дапаможнікаў**. Возьмем хоць-бы газетную вітрыну. У КІЖ'ы ёсць газетная вітрына, але матэрыялы ў ёй выстаўлены старыя. Ці нельга было к курсам падбраць для вітрыны новыя матэрыялы? Гэта значна дапамагло-б пры апрахджэнні газетных дысцыплін.

Няўдалы метад выкладання і дысцыпліны «**афармленне газеты**». Нам тлумачаць назвы прыфтоў, спосабы вероткі і т. д. Усё гэта робіцца ў аўдыторыі. Між тым КІЖ мае ўласную друкарню, і нічога не складае павесці курсантаў ў друкарню і наладзіць там практычныя заняткі.

МАИСТРЫ ТАННАЙ СЛАВЫ

Начальник аршапеска райдораддзела **Есіповіч** асаблівых шансаў быць «уважаным» не меў. Плана дарожнага будаўніцтва ў раёне выконвалася дзяка не бліскуча. А Есіповіч жадаў с. л. п. Т. а. кой славы, каб загаварылі ўсе, каб і п. шавалі, каб у газетах пісалі і партрэты друкавалі.

Але віншаванняў не было, а газеты часта абыходзілі Есіповіча.

Таму дасціпны начальнік дорадзела вырашыў, што спадзяюцца на самацёк у даным выпадку не трэба і што славу «трэба артанізаваць».

Далей падзеі развіваліся такім чынам. З «журнала райдорат» на выдзяляецца некалькі соцень рублёў і рыхтуецца адпаведная газета—орган райдораддзела. Дасталі шаперу, заключылі дагавор і друкарняй. Тут-жа, да рэчы, падружжы падварыліся і «рэдактары»—адбываюшыя практыку ў газеце «Левінскі прызыў» студэнты Кіж БССР камуніст Букацэвіч і кожнамолец Внукіў.

Галоўныя труднасці былі шэраможапы. Далейшыя затрунненні на шляху да славы вырашаліся ў рабочым, так скажаць, парадку. Букацэвіч і Внукіў з поўслова зразумелі жаданне Есіповіча і на-стараліся апраўдаць атрыманую ад яго запатрабату.

Спешна выклікалі фатографа і зрабілі некалькі здымкаў, якія павінны адлюстроўваць поспехі аршапескага дорадзела: партрэт Есіповіча, а таксама групавы здымак—«Есіповіч сярод камуністаў, ударнікаў». Зрабілі яшчэ.

Для паўняты славы Есіповічу спатрэбілася прывітанне старшыні рэспубліканскага штаба дорабудаўніцтва т. **Саак'яна** і пачальніка Галоўдарттранса БССР тав. **Іванова**. Затрымліваюцца выхад пачара. Внукіў едзе ў Менск «арганізаваным прывітаннем». Зразумела, ніякага прывітання Внукіў у Менску не атрымаў. Таму людзі пайшлі на прэсты падлет. Прывітанне атрысалі ў дорадзеле і падпісалі пад ім прозвішчы тт. Саак'яна і Іванова.

І вось лумар газеты «За культурную дарогу»—органа райдораддзела і дорадзела РВК—11 ліпеня выйшаў у свет.

На першай старонцы змешчаны артыкул пачальніка райдорштаба **Вараб'ёва** «Партрэт перамог». Гэты артыкул—узор самага бескароўнага самахвалства. Пачынаецца артыкул дзіўным чынам, што «Большэвы Аршапескіны сваёй работай і барацьбой з класавым ворагам увесь час займаюць перадавое месца ў БССР» і канчаецца балбатняй аб «вясельных перамогах» райдорштаба («штаб на месцы—у раёнах ма-ла засядаў, а яга дарогах») у галіне дарожнага будаўніцтва.

На другой старонцы пачынае з чысленымі выпіскамі фатаграфіі падружжы артыкулі Есіповіча, які адраэліваюцца ад артыкула Вараб'ёва тым, што ў ім на ўсе лады расхвальваюцца работа дорадзела. Нобяч у гэтых званым рапарце тт. Саак'яну і Іванову, падпісаным Вараб'ёвым і Есіповічам, творацца зноў гімны, але ўжо і райдорштабу і райдораддзелу адначасова.

Але кантральным месцам пачае з'яўляцца «прывітанне тт. Саак'яна і Іванова». Надлог зроблен, ідаючына, на скорую руку, бо фальшыласяць «прывітання» ідаюцца ў вочы з пераказа по-ч. Нават подпіс «фабрыкован з памылкамі: «Нач. Дор. Штаба ЦВК БССР

Саак'ян. Як вядома рэспубліканскі штаб на дорабудаўніцтва і дадзена по-ры ЦВК. і ЦК КП(б)Б і СНК БССР, а дорабудаўніча яго старшыні (старшыні, а не пачальнікі) т. **Саак'ян**.

Яшчэ адна дорабудаўніча выка-паныя план дорабудаўніцтва на Аршапескаму раёну. Вось аднаведныя ліч-бы: план вывазкі грама выкапаны на 82 проц., вывазкі лесу—на 94 проц., зем-ліных работ—на 76 проц., план на грамадзкіх дарогах—на 60 проц., на-будовы мастоў—на 83 проц.

Толькі што праведзеным Галоўдарттран-сам абследваннем работы аршапескага райдораддзела выкрыта сістэма очка-

ўцарацельства, якою карысталіся работнікі райдарадзела. Райдарадзель на-сылаў у Галоўдартранс яўна перамавлічаныя весткі аб ходзе дарожнага будаўніцтва. Абследаваннем выкрыты факты неарганізаванасці дарожных работ у раёне, факты ігнравання якасці будаўніцтва і г. д.

У святле гэтых фактаў здаецца асабліва дзікай уся гэта гісторыя з «аднадзённай газетай», гісторыя наскрозь крымінальнага парадку.

Галоўдартранс зараз прылічвае Ёсі-повіча да адказнасці за очкаўцарацельства. Але як быць з «комуністам» Букацэвічам і «комсамольцам» Вукавым — фактычнымі арганізатарамі, «рэдактарамі» ўсёй гэтай мешавіны самахвальства, хлусні і фальшывак, названай газетай «За культурную дарогу»? Аб гэтым павінны сказаць сваё слова партыйная і комсамольская арганізацыі КІЖ імя Кірава.

г. Орша.

В. К.

„РАЗУДАЛЫЯ ПЕСНЯРЫ“ З „КОМУНАРА ЗАСЛАУШЧЫНЫ“

Вельмі добра, калі рэдакцыя раённай газеты прабуе ажывіць газетную пакасу, калі ў газеце з'яўляецца жывая карэспандэнцыя, нарыс і т. д. Але вельмі дрэнна, калі карэспандэнцыя, нарыс ці фельетон пішуцца такой мовай, як у «Комунары Заслаўшчыны».

23 жніўня ў «Комунары Заслаўшчыны» надрукаван нарыс Гр. Лапцкага «На ліквідацыю гаварыва».

«Патухаў жаркі дзень. Заціхалі на полі ПЕСНІ

РАЗУДАЛЫХ КАЛГАСНЫХ ЖНЯ-РАК і касцоў. Сонца гасіла свае пра-менні. Там, за калгасным узгоркам, наля перпенічных слупоў, укутаўшыся ў шарыя пялёнкі туману, ЯНА ўхадзіла на адпачынак. ДАЛЕЙ НЕ РУХАЛАСЯ З МЕСЦА. (Падкрэслена тут і ў далейшым намі. — РЭД. «БОЛЬШ. ДРУК»).

Так пачынаецца нарыс. Хто гэта яна, якая «ўхадзіла на адпачынак»? Хто гэта «далей не рухалася з месца»? Калі гэта ўсё адносіцца да сонца, то трэба было пісаць «яно», а не «яна». Трэба-ж захоўваць хоць-бы самыя элементарныя правілы граматыкі. І потым, што гэта за «разудалыя жніяркі»?

А вось як у парысе падаецца гутарка старшынкі калгаса з брыгадзірам:

«Ураджай у гэтым годзе сапраўды большэвцкі. Глянь вунь мора пшэніцы, ячменю ЛІМАН ЧАС НА ЧАС САМІ НА ЖНЯЯРКУ ЛЕЗУЦЬ І РАПТАМ СПА. ХВАЦІЎШЫСЯ, ЕН У МЯНЕ СПЫТАЎ, ЯК У ТВА. ЕЙ БРЫГАДЗЕ?».

Што тут да чаго, — пачэўна не разбірае запар ні аўтар нарыса, ні рэдактар заслаўскай газеты.

Больш за ўсё захапілі і аўтара нарыса, і рэдак-

цыю «Комунара Заслаўшчыны» «разудалыя» песні калгаснікаў. І таму ў на-рысе праз кожныя 10—15 радкоў паў-тараецца:

«Толькі РАЗУДАЛАЯ ПЕСНЯ кал-гасных трактарыстаў парушалі цемру, цішыню ночы».

«Трактарыст таа. Закаблун узначаліў РАЗУДАЛУЮ ПЕСНЮ».

«Моладзь зноў запявае ЗАЛІХВАЦ-КУЮ ПЕСНЮ».

Працаваць трэба над матэрыялам, та-варышы з «Комунара Заслаўшчыны», працаваць сур'ёзна і ўдумліва!

А. ЦЫПІНА.

ПРЫКЛАД БЕЗАДКАЗНАЙ ВЕРСТКІ

Уваравіцкая газета «Калектывіст» па свайму афармленню нічым асабліва не вылучаецца сярод многіх раённых газет БССР. Той жа самы разнабой у шрыфтах загаловаў, тым-ж нудныя шэрыя старонкі без адзінага малюнка і фото.

Але пятаўна ў газеце з'явілася паласа, якая па свайму афармленню пакінула далёка заду ўсе дапускаемыя раней спосабы і прыёмы размеркавання матэрыялу ў раёнай газеце і на якасці якой ніяк нельга не спыніцца. Гутарка ідзе аб 2-й паласе газеты за 25 жніўня.

Асноўны матэрыял гэтай старонкі — заключнае пасяджэнне VII кангрэса Комінтэрна. У якасці падвэрсткі даюцца тры невялічкія зметкі.

Рэдакцыя пастаралася размясціць гэты матэрыял так, што ў паласе атрымаўся сапраўдны віннігрэт. Зверху на 5 калонак ідзе аншлаг «Закрываўся VII кангрэс Комуністычнага Інтэрнацыянала». За аншлагам тэкст з заключнага пасяджэння кангрэса. І ў кожнай калонцы ў якасці арыгінальнай «канцоўкі» — падвэрстваецца адна з заметак, якая абсалютна нічым не звязана з матэрыяламі

кангрэса. Дзіўна тое, што гэтыя зметкі нават не адбіты і неаддзелены, як звычайна прынята ў такіх выпадках, вусікамі ці лінейкамі.

Неспаскушаны ў мудрагелствах такой нёрсткі рады бы чытач раёнай газеты — калгаснік будзе чытаць:

«Ад імя прэзідыума кангрэса тав.

Эржолі прапануе выбраць...»

«Выгады пушчэння жніўя».

Спадзінемся, што, не глядзячы на такую няпрамацкую развэрстку матэрыялу, чытач усё-ж пачне шукаць працяг падавай намі вытрымкі ў 3-й калонцы. Аднак, гэта ніяк не змяняе віны рэдакцыі, якая так пэахайна і безадказна адносяцца да афармлення матэрыялу ў паласе.

Мы ведаем асноўнае правіла версткі большэвіцкай газеты, якое заключаецца ў тым, што тэхнічнае афармленне газеты павінна дапамагаць чытачу ўспрымаць яе змест.

У данай паласе тэхніка развэрсткі матэрыялу такая, што афармленне не дапамагае, а наадварот, блытае чытача.

А. МАТУСЕВІЧ.

НЯГРАМАТНЫЯ ПЕРАКЛАДЧЫКІ

Азнаёмімся з нумарам газеты «Чырвоны сцяг» за 1 жніўня. На першай старонцы нумара змешчан артыкул, прысланы ТАСС «Грудью защитим нашу родину». Але што атрымалася пры перакладзе гэтага артыкула ў рэдакцыі халопеніцкай газеты? Заглавак перакладзен так: «Грудзю забаронім нашу радзіму». Кожнаму зразумела, што слова «забаронім» па-руску азначае — «запретим», як зразумелы і контррэвалюцыйны сэнс гэтага перакладу заглаваўка ў газеце «Чырвоны сцяг». Гэта-ж паўтараецца ўвесь час і ў тэксце артыкула.

Чацверты абзац памянёнага артыкула пачынаецца словамі: «На месте нищей, варварски отсталой страны выросла страна невиданной мощи». У таеце «Чырвоны сцяг» гэты сказ перакладзен так: «На месцы ранейшай варварскай, адсталай краіны — вырасла краіна нявіданнай мошчы». Далей у арыгінале:

«И что удивительного, что у нас много большевиков партийных и непартийных, преданных своей стране всей страстью своей крови и готовых пожертвовать ради ее могущества и счастья всем и самым дорогим — жизнью». У перакладзе-ж халопеніцкага рэдактара гэты сказ выглядае так: «І што здзіўленага, што ў нас многа большэвікоў партыйных і не партыйных, прэданых сваёй краіне ўсёй страсцю і сваёй крывёй і гатовых пажэртваваць радзі яе магутнасці і шчасця ўсім і самым дарагім — жыццём».

Халопеніцкая газета выходзіць першы год, але гэта не дае ніякага права намесніку яе рэдактара К. Каваленка, які падпісаў памянёны нумар, выпускаць у свет заведомы брак.

М. Дрыса.

В. ЗЕЛЯНЬКЕВІЧ.

ВІТРИНА БРАКУ

«ЗНІШЧЫЦЬ БЕЗНАГЛЯДНАСЦЬ БАЦЬКОЎ К ДЗЕЦЯМ»

заклікае «Пры
межны кал-
гаснік» у ну-
мары ад 21
жніўня.

Хто тут без-
наглядны —
бацькі ці дзе-
ці? — цяжка
зразумець з
гэтага загалю-
ка. Адно толь-
кі зразумела,
што безнагляд-
нымі з'яўляю-
цца старонкі
ўшацкай газе-
ты, у якой
друкуюцца та-
кія няграмат-
ныя загалюкі.

«Безнаглядныя бацькі»
ва ўяўленні работнікаў
ўшацкай газеты.

«ЗАМЕСТ ЛЯЧЭННЯ... ТРАХАМІЧ- НЫЯ ПАМЯТКІ»

— такі заглавак дала бягомльская га-
зета «Калгасны змагар» (№ 47) над замет-
кай аб рабоце мюліжскай амбулаторыі, дзе
замест рэцэптаў хворым выдаюць памяткі
па барацьбе з трахомай.

Гэтыя памяткі газета называе то траха-
мічымі, то трахомнымі. І ў тым, і ў дру-
гім выпадку атрымліваецца дзікая бяз-
глуздыца нібы памяткі хворых трахо-
май.

У гэтым жа нумары бягомльская газеты
надрукаван яшчэ адзін, не менш бязглуз-
ды заглавак:

«ДАКУЛЬ-ЖА БУДЗЕ ЗРЫВАЦЦА ДА- БАЎКА ГАЗЕТ?»

Мы пытаемся ў рэдактара «Калгаснага
змагара» тав. Пазыніз — такуль будзь

у рэдакцыі такія безадказныя адносіны да
пэрсональнасці?

«НАСЦЕНГАЗЕТА ВЫШЛА З МОДЫ»

— Гэты заглавак у газеце «Комунар
Заслаўшчыны» (№ 77) над заметкай аб
тым, што ў калгасе «Чырвоны дазор» спы-
ніўся выхад насценгазеты.

Параім рэдактару заслаўскай газеты т.
Пінскаму не ўжываць, ці, гаворачы мовай
«Комунара Заслаўшчыны», «вывесці з мо-
ды» такія загалюкі.

«У БАРАЦЬБЕ ЗА ВЫКАНАННЕ КОНКУРСА».

— Бязглуздасць гэтага загалюка, на-
друкаванага ў № 86 газеты «Калектывіст
Расонішчыны» ад 24 жніўня, адчувае кож-
ны, апрача самога рэдактара гэтай газеты.

Тав. Гурчонак не разумее, што выкананне
можна толькі ўмовы конкурсу, .. не кон-
курс. Не разумее тав. Гурчонак і таго, што
такі заглавак, як

«ЗНІШЧЫЦЬ МОКРЫЯ НАСТРОІ».

надрукаваны ў гэтым жа нумары расон-
скай газеты, можа толькі насмяшыць чы-
тача.

Вос. 8-к

Цена 50 коп.